

Maki Yesu hala ukuwa dowa Makikafo lufuwa ibo ha

Homu Ha

Maki huliya ma Yoni ya buku me ya lufuwa ibo we ya Yesu ege-ege moniyabo we minagu yauti minámoto, Polo yolawe Banabasi weninala ne. Feto minoto hamena fouma emogi ya Polote Banabasite yagi maina moniyato adina li faka lifa, fulo betibo yagunu Polo eleka naba hofaiye. (Ap 15:36-47) Eleka hofaifa, aliga ya loitiwa hofa yotinawe minaiye. (2Ti 4:11)

Maki ya hipa hefola nedoti ya Yelusalemu numudo unoto sinoito nebo yagunu ha manadinau nebo wenina ya feto labo, Pitakafo Yesu hala ukuwa dowa lo oloto molo-molo aibo ha ya Makikafo holito lufuwa ibo ne, loti lo-lo ae.

Makikafo Lomu wenina ya Yesu hala ukuwa holinigilae, loto holito, buku me ya ya lufuwa ibo ne. Lufuwa me ya igu ya Yesukafo aubala itibibo idafa abi loto aibo hala, Satani li yoima o edaibo hala, ido li nomude wanaibo hala ya auba ito lufuwa ifa, ido api itibibo hala ya li fouma oto lufuwa ibo ne.

Ido wenina masi feto labo, Eito we makafo onuwa ha ya lufuwa ibo ne, loti lo-lo ae.

*Yoni noku i-i aibo we hala
(Mt 3:1-12, Lu 3:1-18, Yo 1:19-28)*

¹ Ha me ya ya Goti Hipala Yesu Kilisto hala ukuwa dowā ya ne. ² Ido polofeti Aisaiyakafo ya Gotikafo Hipala ha lomuibo ya fetō libo, Moda hane lo oloto molanaibo we ilifiyoto u homu molo hedoto hanuka wili hedanogolaiye. (Mal 3:1) ³ Hafali mikau yalo we ya welauti ha auba ito fetō loto lo oloto molanaibo, Wenaba moninaibo hanula ya lifefe loti wili edalo, loto lo minanaiye, (Ais 40:3)

loto ha mono lufuwau ya nebo ne.

⁴ Feito Yoni ya hafali mikau ya loto noku i betito fetō lo oloto molaibo, Hemotina Gotikafo lifimate hilili o ledanaiye, loti lutina-hatina li elepa inabo ya nemo noku i betinogolowe, loto lo oloto molaiye. ⁵ Fetō lo oloto molaito, Yudia ebau muki numudoti-numudoti wenina ato, ido Yelusalemu numudoti wenina muki emodoka loti, nosámibo monatina lo oloto molato, Yodani no nabau ya noku i betimo wiye.

⁶ Ido Yoni ulalo owo ya safu-kameli opalagunu lifefe labo ya ito, ido hebela ya bulumakau etuwagunu lifefe labo ya hofalalo ya hebe ito, ido wela-idafa ya witugi ido hofuku suwau fimona nowala yagi no-no aibo ne. ⁷ Ido fetō loto lo oloto molaibo, We ma aliga anaibo ya nemo li fulo nedoto wenaba ona neboma nenako, nemo efo ya hinalo idafala li fulo edanobo ya fefe ladámanogolaiye. ⁸ Nemo ya nogunu noku i betiyofa, ido wewa ya Weuna Felegunu ya noku i betinogolaiye, loto lo oloto molo ne.

*Yonikafo Yesu noku i edaibo ha
(Mt 3:13-17, Lu 3:21-22)*

⁹ Ena aya hamenalo ya Yesu Galili ebau Nasaleta numudokati loto Yodani no nabau ya Yonikafo noku i edaiye. ¹⁰ Noku i edaito, ayalo nokuti yoto wa edaima okuluma godito Weuna ya nama mulu yaidana oto lumuto emodo fito, ¹¹ ido okulumauti nola makafo libo, Hemo ya Hipane lune-hane homobo we minanibo ya dowa ona wa hedowe, loto liye.

*Satanikafo Yesu hepa molo edaibo ha
(Mt 4:1-11, Lu 4:1-13)*

¹² Ido ayalo ya Weunakafo Yesu ya hafali mikau ilifito wiye. ¹³ Uto, yalo fo hamena foti (40) ya unoto sinoito neto, Satanikafo hepa molo edomo wito, liye-hafa yagi neto, ido enisole yasi ana li faka lo edae.

*Galili mikalo ya Yesu ononala apito libo ha
(Mt 4:12-17, Lu 4:14-15)*

¹⁴ Ena Yoni ya nala numugu fulo edotato, Yesu ya Galili mikalo loto Goti hala ukuwa dowo lo oloto molomo uto ¹⁵ ya feti libo, Hamena molaibo ya moda lo fedito, Goti we hudite weninala hiyaba o ledanaibo hamena ya moda alili ainako, yagunu lutina-hatina li elepa iti hawa ukuwa dowo ya holi hikito muilo, loto lobimo wiye.

*Yesukafo we fo (4) sutina fito ege uwabo ha
(Mt 4:18-22, Lu 5:1-11)*

¹⁶ Ena Yesu ya Galili momeno anawalo monimo uto wa edaibo ya Saimonite unalafo Adulute laefa li-li aibo we minaibo yagunu noku ya laefa li-li abo owo ya fulo minaibo ya wa betito ¹⁷ feti lobibo, Hemotina nege molaliyo. Nege loti ya

laefa li-li aibo ononatina yaidana oti wenina li-li anaibo we ya buli betinogolowe, loto lobito ¹⁸ aloko laefa owotinama fulitoti ya ege moloti uwaiye.

¹⁹ Ido yaloti monimo uto Sebedi hipala Yemusite Yonite ya sipiku laefa li-li abo owotina lifefe lo minaibo ya wa betito, ²⁰ aloko sutina fito, loitiwa ya metinafo ido hefana onona liyabo we sipiku minabo ya fulo betiti Yesu ege uwaiye.

*Yesukafo Satani himiwela ma li fulo edaibo ha
(Lu 4:31-37)*

²¹ Ena Kapeneyamu numudo uwato Sabati fo-lilo fedito Yesu mono numugu yoto api itibiye.

²² Api itibibo ya lo molaibo ha api itibiyabo we yaidana oto api itibiyámoto, ha mono hula yawalakafo api itibinako, ya holiti elegiyae.

²³ Ayalo mono numunatinau we ma Satani himiwela mino edaibo we yakafo hai moloto fetu libo, ²⁴ Aiyo, Nasaleta numudoti we Yesuwo, neidafa-neidafa fe ledanogolo ane? Li hopa o ledanogolo abe? Hemo ya wa hedofefe loto Goti-dokati Fele we ya minane, loto ha naba loto liye.

²⁵ Fetu lito, ya Yesukafo lo fuko edoto lomuiibo, Hemo ha hedámoto wewa fulo edoto yoto uwo, lo-muito ²⁶ Satani himiwelakafo wewa li imu-damu edoto lula-halauti feka loto hai naba moloto wiye.

²⁷ Wito, ido wenina muki wetina lauwa opaito ya loyolalo-melo oti fetu labo, Aiyo, ya nena idafa ne? Ha mono hofawa ya yawalakafo api lilibiye. Ido yako ya minámiye. Satani himiwela ya ha lobito welalo hololae, loti lae. ²⁸ Fetu lato, ido

Galili mikau muki ya hawa ukuwa ya upatoto wibo ne.

*Yesukafo Pita ola-kilofo li dowo lo edaibo ha
(Mt 8:14-15, Lu 4:38-39)*

²⁹ Yesugi ege-ege moniyabo wegi mono numuguti u feka uti, ayalo Yemusile Yonilegi maina uti, Saimonite, Adulute numunatinau yowato, ³⁰ Saimoni ola-kilofo idafa i hilito ula hala-kala lito, folomolo ya uno nebo ha ya Yesu lomuwa. ³¹ Lomuwato, emo nedo uto analo lito li faka lito ula hala-kala liboma ya fulo edaito sinoito wetina-idafa apito hofu hi betiye.

*Yesukafo wenina idafa i hiliyabo ya li faka lo betibo ha
(Mt 8:16-17, Lu 4:40-41)*

³² Ena lunagama fo sapi hulito ya idafa i hiliyabo wenina ido Satani himiwela lutinahatinau mino betiyabo wenina ya idipiti Yesudoka ae. ³³ Loti, numuna meya naba wenina muki minabo numuna hanu welalo mau minato, ³⁴ Yesukafo wenina idafa eito-eito hiliyabo li faka lo betito Satani himiwela abi ya wenina lutinahatinau yauti li fulo betifa, wa edofefe lanako, Ha hedámilo, lobiye.

*Yesukafo Galili mikalo hala ukuwa lo oloto molaibo ha
(Lu 4:42-44)*

³⁵ Ena leda luwaila midipu igu ya Yesu sinoito numudoti lumuto wenina minámabo eba yalo uto Goti lomu ne. ³⁶ Lomu neto, Saimonigi maina minabo weninagi uti moni witala oti, ³⁷ wa edoti fetu lomuwabo, Wenina muki ya moni witaka

minae, loti lomuwae. ³⁸ Lomuwato, Yesu liwila oto lobibo, Eba maleka numuna meya selo-selo nedo uto yalo minabo wenina yagi lo oloto binae, loto ya owe. Yagunu uwokelo, loto lobiyé. ³⁹ Feto lobito, Galili mika negu-negu ya uto mono numunatinau lo oloto bito, Satani himiwela li fulo betimo wiye.

*Yesukafo okola hilibo we ma ya li faka lo edaibo
(Mt 8:1-4, Lu 5:12-16)*

⁴⁰ Ena okola hilibo we ma Yesu nedo loto hina obula fito wako lo edoto lomuibo, Wenabao, hemokafo feto feyanowe, loto holinanibo ya okola hiliyobo ya holuto nedo, loto lagetó une ya moda holutanaiye, loto lomuiye. ⁴¹ Lomuito, Yesukafo milumala holito ana sino loto wewa ulalo li minoto lomuibo, Feto feyanowe. Okola hiliyanibo holuto, lito, ⁴² ayalo okola hilibo ya fulo edaito ula moda holutiye. ⁴³ Yesukafo ayalo ilifito auba ito lo fuko muibo, ⁴⁴ Idafa feto fe hedobo ha ya wenina lobiyámo. Uto sokila hi muibo we ya uka ilibiyageto, wa hedageto ena Mosesekafo ha lo molaiboidana oto idafa muwageto wenina muki yasi okola hiliyaniboma yagunu holutane, loti holinigilae, loto lomuiye. ⁴⁵ Feto lomuiifa, ido uto idafawa yagunu apito wenina muki lo bi-bi aiye. Yagunu Yesu hofa numuna meya ya wenina nomudinalo aguwámoto wenina minámabo ebaló yako nefa, ido wenina eba malekati-malekati emodoka lo-lo ae.

2

Yesukafo hina hebilisitoko nebo we ma li faka

*lo edaibo ha**(Mt 9:1-8, Lu 5:17-26)*

¹ Hamena ma li fulitoto Yesu hofa Kapeneyamu numudoka liwila oto aito wenina muki liwila oto aibo hawa ya holiti, ² wenina abi loti mau minato, eba hiki lotaibo ya hanudoti yagi faito fulitato wenina ma minanabo eba ma minámito ya emokafo hala ukuwa ya lobi ne. ³ Lobi neto, we fo (4) yasi ana hina hebilisito nebo we ma ilimiti emo nedo afa, ⁴ wenina mau naba faitabo yagunu Yesu nedo ya ilimiti unabo ogofuwámoti, numuna mulalo yoti Yesu nedo mananalo ya menefa li fuloti wewama hunuwalo uno nedo fulato numugu lumiye. ⁵ Numugu lumito, Yesukafo holi hikito muwabo monatina ya wa betito ana hina hebilisito nebo we ya feto lomuiibo, Hipane, lifimaka moda hilili otaiye, loto lomuiye.

⁶ Feto lomuito, lo molaibo ha api itibiyabo we malekama yalo amedoti minoti feto loti hatina kiyabo, ⁷ Aiyo, hawa ya nedafaiye liye? Goti hamana ya hiye. Lifima hilili o-o aibo we ya Goti eimolakoma ne, loti hatina loiti-loiti ki minae. ⁸ Ayalo ya feti lutina-hatinau ya hatina loiti-loiti ki minabo ya Yesukafo holito feto loto lobibo, Hemotina ya idafawa yagunu nedafaito hatina loiti-loiti kiyae? ⁹ Ido hebilisito nebo we, Lifimaka ya hilili otaibo ne, loto lomunobo ya hemotina hulawa ya wa edámanako, sugi lifemo, ido ona liye, loti holiyámanigilae. Ido, Agakalo yati sinoito, hunuka lito uwo, loto lomuwoto hulawa wa edananako, ya sugi lifemo, ido ona liye, loti holinigilae. ¹⁰ Nemo We Hula ya mikalo me ya ya lifima hilili anobo auba ya moda mino

nedaibo ne, loti wanigilae, loto ya hebilisito nebo wema fetu lomuibo, ¹¹ Sinoito, hunuka lito, liwila oto numunakaloka uwo, loto lohomowe, loto lomuiye. ¹² Fetu lomuito, wewama sinoito hunula lito nomudinalo feka wito wenina muki wati elegiti Goti ebola loti fetu labo, Idafa yaidana oto homu wagámonima ne, loti lae.

Lifai nege molo, loto lomuibo

(Mt 9:9-13, Lu 5:27-32)

¹³ Ena Yesu hofa feka uto ya momeno anawaleka wito wenina muki mau minabo ya emodoka ato api itibi ne. ¹⁴ Api itibito, monito Alifiusi hipala Lifai ya hefana takisi li-li abo ebalo amedoto nebo ya wa edoto nege ano, lito sinoito ege wiye.

¹⁵ Yesu Lifai numunalau wela-idafa no neto wenina abi lokati ege molanako, hefana takisi li-li abo weninagi ido lifimatina nebo wenina yagi emo ege-ege moniyabo wegí maina wetina-idafa no minae. ¹⁶ Ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yasi wenina lifimatina nebo wegí, ido hefana takisi li-li abo weninagi maina wela-idafa no nebo ya wa edoti ege-ege moniyabo we fetu loti loga o betiyabo, Igaidana oto ya yo-hola wenina hefanatina takisi li-li abo weninagi, ido lifimatina nebo we yagi maina wela-idafa no ne? loti loga o betiyae. ¹⁷ Loga o betiyato, Yesukafo hawa labo ya holito fetu libo, Idafa i hiliyámabo wenina ya lusa numugu ya aguwámae. E'e, idafa ona i hiliyabo wenina yako ya lusa numugu ya u-u ae. Nemo obo ya wenina mona fefe liboko molabo wenina ya sutina finowe, loto ámowe. E'e,

lifimatina nebo wenina ya sutina finowe, loto obo ne, loto lobiye.

Yesukafo wetina-idafa moi iyabo mona api itibibo ha

(Mt 9:14-17, Lu 5:33-39)

¹⁸ Ena hamena malo Yoni ege molabo weni-nalagi, ido Falisi wegi ya wetina-idafa moi iti námato, wenina malekama Yesudoka loti loga o edabo, Yoni ege molabo wegi, ido Falisi wegi wetina-idafa moi iyato ido hemo hege moniyabo we ya igaidana oti wetina-idafa moi iyámæ? loti loga o edæ. ¹⁹ Loga o edato, Yesu ya liwila oto lobibo, We ma wena linaibo we ya yolawe-motagi minanaibo hamenalo ya igaidana oti wetina-idafa moi iti minanae? Emogi ya maina minanaibo hamenalo ya ake iti wetina-idafa moi iti ogofuwámana. ²⁰ Moi iti ogofuwámæfa, aliga emodokati wewa ya ipoti linabo hamena yalo ya wetina-idafa moi inabo ne, loto lobiye.

²¹ Ido wase ito ha ma feti lobibo, We makafo ulalo owo lila ma li hifinowe, loto hofawa fekalito lilalo moloto hifinaibo we ma minámiye. E'e, feti feyanaibo ya idafawa noku inaibo hamenalo ya lilagi hofawagi ya u mako aguwámoto hofawa yakafo auba ito lila ya li hopaito fekalinaibo ne.

²² Ido we makafo no waini hofawa ya lipi oto safu-meme etuwa lilau yau lekiyámanaibo ne. E'e, no waini hofawa yakafo safu-meme etuwa lila ya fokiyageto ya no waini hofawa ya mikalo lekito u hopa uwageto ido safu-meme etuwa yagi fokito u hopa utanaiye, loto no waini hofawa ya safu-meme etuwa hofawau lekinaibo ne.

Sabati folilo onona liyabo ha
(Mt 12:1-8, Lu 6:1-5)

²³ Ena Sabati foli malo ya Yesu suwa witi hi-fiyagu wito ege moniyabo we yagi uti ilawa ma apiti doliyae. ²⁴ Feto feyato, Falisi we masi wa betiti ya feto loti lomuwabo, Walo. Sabati foliku ya feto feyámilo, loto lo fukaibo ya nedafaito feto feyae? loti loga o edato, ²⁵ Yesu ha liwila oto lobibo, Defitigi maina moniyabo weninagi idafagunu holiti inagunu fuliti idafa feyabo ha ya mono lufuwau yau hemotina hitoti holámafe?

²⁶ Goti sokila hi muwabo we hiyabatina we wen-aba Abiyata nebo hamenalo Defitikafo Goti numunalau yoto beleti lito naima ne. Aya beletiwá Goti nomunalalo molo edabo ya wenina aifa wenina námanae, loto lo fukabo idafa ya Goti sokila hi muwabo we eimotina yako no-no abo beletiwá yama lito noto ido weninala maina minabo yagi bito naboma ne, loto lobiye.

²⁷ Ena ha ma onu ito lobibo, Gotikafo Sabati foli yagunu holito wenina ya li oloto pi betiyámiye. E'e, wenina yagunu holito Sabati foli ya molo betiye. ²⁸ Feito nemo We Hula ya Sabati foli yagi yawala minowe, loto lobiye.

3

Yesukafo we ma ana galidibo we ya li faka lo edaibo ha
(Mt 12:9-14, Lu 6:6-11)

¹ Ena hamena ma Yesu hofa mono numugu yoito ya we ma ana galidibo ya ne. ² Ido wenina malekamasi Yesu sigiya lomunune, loti ha ma

moni wita omo uwabo ya Sabatiku yau wewa ya li faka lo edanaifemo, ido li faka lo edámanaiye? loti wenu wa minae. ³ Wenu wa minato, Yesukafo ana galidibo we ya fetu loto lomuibo, Hemo nomudinalo sinoi mino, loto lomuto, ⁴ ido muki fetu loto loga o betibo, Sabati foliku ya mona dowá molanubemo, ido mona nosámibo molanune? Ido wenina li nomudina wanubemo, ido li hopa o betinune? Hemotina holiyabo ya nena mona ya u fefe liye? loto loga o betito ya ha hedámæ. ⁵ Ha hedámato, Yesu ya lula hala-kala lito wenu li hona oto wa betibo ya lutina-hatina gedinako, hena naba holito wewa fetu lomuibo, Aga sinolo, lito ana sino lito hofa dowá ya liye. ⁶ Ana dowá lito, Falisi we feka uti Heloti ege molabo weninagi Yesu ya hofu fulinune, loti ha lo fukoti uti apiti hudala hiyae.

Yesukafo idafa i hiliyabo wenina li faka lo betibo ha

(Lu 6:17-19)

⁷ Ido Yesugi ege-ge moniyabo wegí yalo fulitoti momeno anawalo uwato, wenina mau naba Galilikati loti ya ege uwae. ⁸ Ege uwabo weninawa ya idafa muki feyaibo ha ya holititi malekama ya Yudiakati ato, ido malekama ya Yelusalemukati ato, ido malekama ya Idumea ebalokati ato, ido malekama ya Yodani no naba wela filigalekati ato, ido malekama ya Taiya numudo, ido Saidoni numudo eba selo nedo-nedo yaloti ae. ⁹ Feiti loti mau naba-naba minanako, Yesukafo ege moniyabo we ya lobibo, Wenina muki yasi mi i nedotanae, loto sipi hefola ya lifefe lo nedalo, loto lobiye. ¹⁰ Fetu lobibo homu wenina

abi loti ya li faka lo betinako, yagunu onesa idafa hiliyabo wenina muki ya ulalo linune, loti selo selo loti itifu-natifu ae. ¹¹ Feto feyato, ido Satani himiwela mino betiyabo wenina yasi wa edoti ya hinalo hidina obula fiti hai moloti feto labo, Hemo ya Goti Hipala minane, loti lafa, ¹² emokafo wa edofefe labo yagunu auba ito lo fuko bibo, Nemo ya li oloto pi binune, loti lobiyámilo, loto lobiye.

Yesukafo aposolo we ya weuna fi betibo ha
(Mt 10:1-4, Lu 6:12-16)

¹³ Ena Yesukafo obulalo yoto aposolo onona linae, loto holibo we ya alo, lobito emodoka ato, ¹⁴⁻¹⁵ we tuwelu (12) ya nemogi maina minoti, hane ukune dowo lo oloto molanae, loto idip-ito weneloti Satani himiwela li fulo betiti idipi molanae, loto weuna fi betiye. ¹⁶ Wewa tuwelu (12) ya hulitina feito ne: Saimoni, huliya hofawa Pita ne, loto molaiye. ¹⁷ Ido Sebedi hipala Yemusite Yonite, hulitina hofawa Bowanegese ne, loto molaibo huliya monawa ya ho halake libo yaidana oti minaiye, loto molaiye. ¹⁸ Ido Adulu, Filipi, Batolomiu, Matiu, Tomasi, Alifiusi hipala Yemusi, Tadiusi, Saimoni ya huliya ma Seloti, ¹⁹ ido Yudasi Isikaluyoti Yesu uwolafo adinalo molaibo we ya ne.

Yesu ya Belesebuligi maina onona liye, loti labo ha
(Mt 12:24-32, Lu 11:14-23, 12:10)

²⁰ Ena Yesu ya numugu yoito wenina hofa mau naba minanako, Yesugi ege moniyabo wegí wetina-idafa nanabo hamena ya minámiye. ²¹ Ido hawa weninala yasi holiti, Hala-manana ya u

hopa wibo yagunu ilimito unune, loti emo nedoka ae.

²² Feto feyato, ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we Yelusalemukati emotina yasi feto labo, Satani himiwela wenabatina Belesebuli ya Yesu mino edaiye. Mino edaito emo ya Satani himiwela wenabatina aubala yakafa Satani himiwela wenina lutina-hatinau nebo ya li fulo betito idipi molaiye, loti lae.

²³ Yagunu Yesukafo, Alo, lobito wase ito ha feto loto lobibo, Igaidana oto Satanikafo Satani li fulo edoto ilifi molanaibo ne? ²⁴ Mako wenina eimotina foki filiga-filiga oti fina finabo ya auba i minámanigilae. ²⁵ Ido numuna meya mako yautife, ido yufa mako yauti, eimotina foki filiga-filiga oti, fina finabo ya auba i minámanigilae. ²⁶ Ido Satani weninala eimotina foki filiga-filiga anabo ya Satani auba i minámito hiyaba o betibo hamenala ya hulanogolaiye.

²⁷ Feito we makafo auba ibo we ma numunalau ya fukoto yoto huwamenala linowe, lanaibo ya homu uto auba ibo we ya nala i edanaibo yako ya huwamenala muki ugele linogolaiye.

²⁸ Ha ona lobiyowe. Wenina lifimatina mona-mona muki ido wenina hamadina hiyabo hatina lifimatina hilili o betinogolaifa, ²⁹ makafo Weuna Fele hamana hinaibo ya lifimala hilili o edámanogolaiye. Aya lifimawa ya minomo yonogolaiye, loto ya lobiye. ³⁰ Lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yasi Satani himiwela lula-halau ne, loti labo yagunu Yesukafo hawa ya lobiye.

*Yesu olafo ido unalafo-mota abo ha
(Mt 12:46-5 Lu 8:19-21)*

³¹ Ena Yesu olafo unalafo-mota lo fedoti feka sinoi minoti emo nedo, Ano, loti ha fulato, ³² wenina mau naba li hona o edoti amedoti minabo wenina yasi feto lomuwabo, Okafogi unakafo-motagi ha lohumunigili feka loti minae, lato ³³ Yesukafo liwila oto lobibo, Onefo unanefo-mota ya hema ya minae? loto loga o betiye. ³⁴ Loga o betito, li hona oti amedoti minabo wenina wa betito feto libo, Meu ya onefo unanefo-mota ya minae. ³⁵ Ido masi okulumau Menefo hala dowo kibo mona meyalo molo-molo abo ya onefo unanefo nemonane-mota ya minae, loto lobiye.

4

*We makafo yufa idafa itili aibo ha
(Mt 13:1-9, Lu 8:4-8)*

¹ Ena hamena ma, Yesukafo hofa momeno anawalo ha mono api itibito, wenina abi loti lo fedoti li nuba oti li hona o edabo, yagunu sipi mau yoto amedoto neto, wenina muki momeno anawa sesepalo ya minomo uwae. ² Minomo uwato, emokafo idafa-adafa muki wase ito ha loto api itibito feto libo, ³ Holilo. We makafo yufa idafa itili anowe, loto migu uto ⁴ itili aito yufa idafa ma hanudo limo ibo ya nama yasi loti no hulae. ⁵ Ido yufa idafa ma hefana mulalo nedo limo ibo ya mika hefola neboma nenako, aloko fou lifa, ⁶ fo lido ya megunito lufawa naba mináminako, opaito fuliye. ⁷ Ido yufa idafa hasuwala aibo idafa yoigu limo ito, ya hasuwala aibo idafa yakafo

yoto li fitoto hofu fulinako, hulawa iyámiye. ⁸ Ido yufa idafa ma mika dowu negu limo ibo ya fokito yoto ilawa ibo ya tetife (30), ido sikisitife (60), ido wani hadeti (100) ya oloto pi biye. ⁹ Hemotina hatina nebo wenina ya hawa ya holi fefe loti holilo, loto lobiye.

Yesukafo wase ito ha libo monala li oloto pibo ha

(Mt 13:10-17, Lu 8:9-10)

¹⁰ Aliga ya Yesu eimolako neto, ege moniyabo we tuwelu (12) yagi ido maina mino-mino abo weninagi yasi wase ito ha libo yagunu loga o edato, ¹¹ emokafo fetu lobibo, Goti wehudite weninala hiyaba o ledaibo monala ha faluku oto nebo ya hemotina moda li oloto pi bitaiye. Fetu feyaifa, ido feka minabo wenina ya idafa-adafa muki ha wase itoko lobiyoue. ¹² Yagunu fetu loto libo,

Wa-wa o minafa, idafa wafefe loti wagámanigilae. Ido holi-holi o minafa, ha holifefe loti holiyámanigilae. Fetu feyámabo neko, lutina-hatina li elepa iyato lifimatina hilili o betiyadi ne,

loto ha mono lufuwau (Ais 6:9-10) ya nebo ne. Yagunu wase ito ha lobi-lobi owe, loto lobiye.

Wase ibo ha monala

(Mt 13:18-23, Lu 8:11-15)

¹³ Ena Yesukafo fetu loto lobibo, Wase ito hawa lobo ya holifefe loti holámafe? Ha muki wase ito lanobo, ya igaidana oti holifefe loti holinebo ne?

¹⁴ Yufa idafa itili aibo we ya Goti hala ya itili aibo ya ne.

¹⁵ Ido wenina ma ya yufa idafa ma hanudo limo ibo yaidana oti minae. Weninawa Goti hala ya holiyafa, ayalo Satanikafo loto ya Goti hala lutina-hatinau hifibo yama li fulitaiye.

¹⁶ Ido malekama ya yufa idafa ma hefana mulalo limo ibo yaidana oti minae. Weninawa Goti hala holiti ayalo ake naba iyafa, ¹⁷ ido lufawatina mináminako, yagunu hamena founako holi hikito mu minato, ya Goti hala holi hikito muwabo yagunu wenina masi hasuwala fi betiyabo yagunu hena naba-naba emodoka lo fedanaibo hamenalo ya Goti hala ya fulitoti u hopa uuae.

¹⁸ Ido malekama ya yufa idafa ma hasuwala idafa yoigu yau limo ibo yaidana oti minabo Goti hala holiyafa, ¹⁹ ido me ya mikaleka hena holiyabo idafa-adafa yagi, ido idafa wa nabo idafa-adafa hote inaibo idafagi, ido idafa-adafa magunu lutina-hatinau holiyabo idafa yamo lo fedoto Goti hala ya litainako, hulawa ámibo ne.

²⁰ Ido malekama yufa ma limo mika dowa negu ibo yaidana oti minabo ya Goti hala holiti holi hikito muwato, emodoka hulawa tetife (30), ido sikisitife (60) ido wani hadetife (100) ya oloto pi bi nebo ne, loto ya lobiye.

*Masi lamu hiti liti masa lulau molámanabo ha
(Lu 8:16-18)*

²¹ Ido ha ma fetoto loto lobibo, Hemotina ya lamu hiti liti masa lulau yau molanabo nefemo, ido folomo feumau yau molanabo nefe? E'e, feti molámoti, lamu molo-molo abo ebalo yalo ya molanabo ne. ²² Yagunu holilo. Homu idafa ma

holifefe loti holiyámabo idafa ya aliga holifefe loti holinabo ne. Feito idafa-adafa muki onesa faluku oto nebo ya aliga li oloto pi betinaibo ne. ²³ Ido hatina nebo wenina yasi hawa ya holifefe loti holilo.

Yufa idafa fou loto yoto nebo wase ibo hala

²⁴ Hemotina ya ha holinabo ya wati holilo. Ido bi-bi abo monatina yaidana oto liwila oto bito, ido mulalo-mulalo oto binaibo ne. ²⁵ Ido idafa wa nabo wenina ya aliga magi onu ito binaibo ne. Ido idafa wa námabo wenina ya idafa hefolako wa naboma ya emodokati ipo anaiye, loto lobiye.

²⁶ Ido ha ma onu ito fetu lobibo, Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo monala ya feito ne: We ma ya yufa idafa mikalo itili aibo we ²⁷ ya ho libo, ido lubu ibo, unoto sinoito oto nebo hamenalo, ya yufa idafa fou loto yoto nefa, mona ya holifefe loto holiyámiye. ²⁸ Mika eimolakafo ya yufa idafa li auba i edaito, homu aila oloto pito, aliga huwawa oloto pito, ya hilitoto, aliga hulawa iye. ²⁹ Hulawa ito, doliti li nuba anabo hamenawalo ya hulawa ya doli-doli aiye, loto lobiye.

Holipa ilawalo ya wase ibo ha

(Mt 13:31-32, Lu 13:18-19)

³⁰ Ena Yesukafo fetu loto loga o betibo, Goti wehudite weninala hiyaba o ledaibo monala ya nena idafa yaidana oto ne, loto lanune? Ido nena idafalo limo moloto wase ito lanune? ³¹ Holipa ilawa ya hefola efoma yaidana oto ne. Holipa ilawa hefola efo yakafo yufa idafa muki mikau hifiyabo hefo-itala ya li fulu edaiye. ³² Fetu

feyaibo holipa yufa ya hifiyato, fou loto yá holipa naba yoto migu idafa muki li fulo edaito, nama-afa okulumalo moniyabo ya loti akawalo amena molaigu ya mino-mino aboma ne, loto lobiye.

Yesukafo wase ito ha libo ha
(Mt 13:34-35)

³³ Feito Yesukafo Goti hala api itibiyoto holinae, loto wase ibo ha yaidana oto mona-mona ha api itibiye. ³⁴ Api itibibo ha ya fefe loto lo oloto pito lobiyámoto, hepa hako lobifa, ido ege-ege moniyabo wegi emogi mako minado yalo wase ibo ha monawa muki ya lobiye.

Asi yagi ido no halafu ibo yagi ya Yesu welalo hololibo ha
(Mt 8:23-27, Lu 8:22-25)

³⁵ Hamena yalo ya lunaga fo sapito Yesukafo ege-ege moniyabo we fetu lobibo, Momeno anawa filiga yolaleka uwokelo, loto lobito, ³⁶ wenina muki nuba oti minabo wenina ya fulo betiti Yesu sipi hefolau neto ya ilimiti sipi magi maina uwae. ³⁷ Uwato, asi naba-naba loto ya nokafu sipi li yoima ito ya sipikuma no lulau lumunowe, loto feyaito, ³⁸ Yesu sipi meyalo ya lagalo uwo uno neto, ege-ege moniyabo we loti ilimikuti fetu lomuwapo, Api lilibiyanibo we, leimo onesa ya no lulau lumuto fulinogolo onibo ya haka ki lomámabe? lato, ³⁹ emo ya sinoito ya asi naba-naba aibo ya hanu muito ido no halafu ya, You lo mino. Holoto mino, lomuito asi fu-fu ladámoto no halafu momoga ámoto you loto ne. ⁴⁰ You loto neto, emokafo ege-ege moniyabo we fetu loto loga o betibo, Hemotina nedafaito

holi holiyae? Holi hikito nomámafe? loto loga o betito, ⁴¹holi naba-naba holiti eimotinau feto loti loyolalo-melo abo, Aiyo, we ya igaidana we neto, asi yagi ido no yagi ha lido ya hololiye? loti lae.

5

Yesukafo Satani himiwela we ma mino edabo ya idipibo ha

(Mt 8:28-34, Lu 8:26-39)

¹ Yesugi ege-ege moniyabo wegi no momeno wela filiga yoilaleka Gelasa wenina mikatinalo ya uwato, ² Yesu sipikuti mikalo lumito we ma Satani himiwela mino edaibo we ya hefana lulau hono auba molabo ebauti aibo ya hatula aiye. ³ Wenina ya aya wewa hono molabo ebalo unoto sinoito nebo we ya nala i edanune, loti afa, ogofuwámæ. Ido nala auba ibo ainigunu lifefe labo yagunu nala i edanune, loti feyabo yagi ogofuwámæ. ⁴ Homu hamena abi loti aini nalagunu analo-hinalo i edafa, emokafo analo aini nala ika oto fuloto ya ido hinalo aini nala fukoto fulitainako, ya auba ito li yoima edanaibo we ma ya minámiye. ⁵ E'e, wewa yakafo folilogi lubukagi hono molabo ebalogi obulalogi ya hai naba moloto eimola ulafalau ya hefanagunu fuko-nako o-o aiye.

⁶ Wewa ya faigakati Yesu wa edototo emodoka oluloto lo fedoto nomunalo hina obula fito, ⁷⁻⁸ Yesukafo feto libo, Satani himiwela nosámabo hemotina we ya lula-halau ya fulitoti wilo, loto libo yagunu wewama hai naba-naba moloto feto libo, Yesuwo, Goti akaisa nebo we wenaba Hipala, nena-idafa fe nedanogolo nemodoka ane? Une ogofu li nomámanowe, loto Goti huliya loto ha

lanibo ya li onae, loto lonomo, loto lomuiye.
⁹ Lomuito, Yesukafo, Hulika lo, loto lomuito lula-halau yau Satani himiwela muki yoti minanako, yagunu huline Lisiyoni ne, loto lomuiye.
¹⁰ Lomuto, Ya eba mauka li fulo betiyámo, loto wako lo edomo wiye.

¹¹ Ido obulalo selo yaleka yalo safu mau naba noti minabo yagunu ¹² ya Satani himiwela yasi lomuwabo, Lilifi molageto ya safu lutinau yonogolobao? loti wako lo edato, ¹³ O, lito Satani himiwela ya wewa lula-halau ya fulititi safu lutina-hatinau yowato, safu mau naba tu tauseni (2,000) yaidana oti minabo ya holi lumuti lowau hotinalokati oluloti momenoku yau no noti moda fuliyae.

¹⁴ Fuliyato, ya safu hiyaba abo we ya wati holi oluloti uti wenina numuna meya nabaugi ido migu minabo wenina yagi hawa lobiyato, wenina masi idafawa wa edanune, loti oti ¹⁵ Yesu nedo loti homu Satani himiwela lula-halau mino edabo wewa ya onesa ulalo owo holoito hala-manana fefe loto neto minoto ya Yesu hinalo amedoto nebo we ya wa edoti ya holi biye. ¹⁶ Ido idafawa holiti wati abo wenina yasi Satani himiwela mino edabo we hala yagi ido safu hatina yagi lobiyae. ¹⁷ Lobiyato, wenina ya Yesu auba iti feto lomuwabo, Lemo ebate fulitoto uwo, loti wako lo edae.

¹⁸ Wako lo edato, sipiku yoi neto wema homu Satani himiwela mino edabo we ya Nemote unoifao? loto wako loto lomuiifa, ¹⁹ emokafo, E'e, hemo numunakaloka uwo. Uwageto, Wen-abakafo milumaka holito ya idafa-adafa muki

lifefe lo hedaibo ya weninaka lobiyo, loto lomuiye. ²⁰ Feto lomuito, wewa Dekapolisi eba yalo uto Yesukafo idafa-adafa muki o edaibo ha ya lo bi-bi omo wito wenina muki hatina abi kiyae.

*Hiyaba we oluwa fulito li sinoi edaibo ha
(Mt 9:18-26, Lu 8:40-56)*

²¹ Ena Yesu sipiku momeno wela filiga liwila oto uto anawalo neto, wenina mau naba ya li hona o edo minae. ²² Feto minato, mono numuna hiyaba we wenaba ma huliya Yailusi yalo loto Yesu wa edoto, hinalo hina obula fito feto loto wako lomuibo, ²³ Olune hefola moda fulinogolainako, yagunu li faka lo edageto ya nomuna hofawa minanaiye, loto emodoka loto aga ya ulalo ya molo, loto wako liye. ²⁴ Wako lito, Yesute maina uwaiye.

Uwaito, wenina mau naba yasi li lulau edoti uwato, ²⁵ yalo wena ma nebo ya lunula leki-leki aibo melege tuwelulo (12) yalo idafawa i hiliye. ²⁶ Idafawa i hilito, lusa we abi loti minadoka wito li faka lo edanune, lato hefana meina fimo wifa, ula ogofu muti idafawa i hilibo ya faka lo edámato idafa i hilibo ya u naba wito, hefanala muki ya moda huliye. ²⁷ Ido wenawa ya Yesu monala labo ha ya holito egeka loto ulalo owo ya liye. ²⁸ Libo ya aifa ulalo owo linobo ya faka lanogolowe, loto hala kinako, ulalo owo ya liye. ²⁹ Lito, ayalo ya ulau idafa hilibo hulito, ula-falau holibo ya faka liye. ³⁰ Faka lito, ayalo Yesu aubala ma emodokati wibo ya holito wenina mau naba minagu ya elepa ito feto loto loga o betibo, Unelo owo ya hema liye? lito ³¹ ege moniyabo we yasi liwila

oti lomuwabo, Wenina mau naba yasi li lulau o hedabo ya wa betiyanibo ya nenako, igaidana oto nemo unelo ya hemakafo liye? loto lane? loti lomuwae. ³² Lomuwafa, Yesu ya hemakafo feyaiye? loto hala kito wenu li hona oto wa beti ne. ³³ Wa beti neto, wenawa ulalo idafa fedo muibo ya holito emodoka loto hinalo hina obula fito holi holito ula ololo loto, hawa monawa ya lo oloto moloto lomuito, ³⁴ Yesukafo lomuibo, Olune, hemo holi hikitanibo yakafo li faka lo hedaiye. Hena holiyanidokati wina hedoto luka-haka you lageto uwo, loto lomuiye.

³⁵ Yesukafo fetu lomu neto, ayalo ya mono numuna hiyaba we wenaba Yailusi numunalau yati ma loti ya fetu loti lomuwabo, Oluwa moda fulitaiye. Yagunu api lilibibo we ya hosa fi umámanune, loti lomuwae. ³⁶ Yesu hawa labo ya holi huloto mono numuna hiyaba we wenaba fetu lomuibo, Haka loiti kiyámoto nemo holi hikito numutoko mino, loto lomuiye. ³⁷ Fetu lomuto, wenina muki nege ánilo, lotu lobito Pitale, ido Yemusile unalafo Yonile yako idipito uto ya ³⁸ mono numuna hiyaba wenaba numunalalo fedato, wenina momoga-amoga oti haihai moloti hufo-nama auba iti oti minabo ya wa betiye. ³⁹ Wa betito, numugu yoto weninawa fetu lobibo, Momoga naba oti hufo ánilo. Oluwa ya fuliyámoto aifa uwo unaiye, lotu lobifa, ⁴⁰ hiya o edae. Hiya o edato, muki idipi feka fulitoto oluwa olafo melafo ege moniyabo we maina abo we yagi idipito, olu ebalau ya yoto ⁴¹ analo lito fetu lomuibo, Talita kumi, libo hawa monawa ya olu hefolao, sinoiyo, lotu lohomowe, lito ⁴² ayalo

ya oluwama sinoito moniye. (Aya oluwa ya olafo hedaidoti melegela tuwelu (12) ya ne.) Monito, ya wa edoti moda wetina lauwa opaito ⁴³ Yesukafo feto lo fukaibo, Idafawa ya lobiyámilo, loto ido, Olu wela-idafa muilo. Nanaiye, loto lobiye.

6

Nasalete minabo wenina Yesu hala holiyámaboha

(Mt 13:53-58, Lu 4:16-30)

¹ Ena Yesu ebawa ya fulitoto eimola numunala ebalalo ya ege moniyabo wegi maina uwae.

² Maina uti, Sabati foliku mono numunatinau yoto apito lobibo ha wenina abi loti holiti wetina nowala opaito ya feto labo, We meya ya hala ya igalekati lito liye? Emo ya ha mananau nebo we hemakafo api ilibiye? Ido Goti aubala lilibibo idafawa li oloto pi lumibo auba ya igalekati liye?

³ Wewa yo-hola ya aifa numuna hu-hu aibo wema yae. Ido emo ya Malia hipala yae. Ido unalafomota Yemusikele, Yosefekele, Yudasikele, ido Saimonikele yama minabo yae. Ido emonala-mota muki ya lemogi maina ya minionibo yae, loti ya lutina-hatinau holi nosámibo umae.

⁴ Feto feyafa, Yesukafo feto loto lobibo, Polofeti ma ya muki ebau ya huliya li faka lafa, ido eimola numuna meyalo ido eimola numunalau, ido weninala minagu, ya huliya li faka ladámanabo ne, loto lobiye.

⁵ Feto lobito, ido aya ebalo Goti itibibo idafa ya oloto pi binaibo ogofuwámoto, idafa hiliyabo wenina mako mako yako utinalo anagunu lito ya li faka lo betiye. ⁶ Ido holi hikito umámabo yagunu hala abi kiye.

Yesukafo ege moniyabo we onona linabo ha lobibo

(Mt 10:5-15, Lu 9:1-6)

⁷ Ena Yesukafo numudo-numudo ya monito api itibi-itibi aiye. Ido ege-ege moniyabo we tuwelu (12) ya emodoka li nuba o betito, loiti loiti ononalalo apito idipi molanogolo ya homu Satani himiwela li fulo betiti idipi molanae, loto ya auba biye. ⁸ Auba bito fetu loto lobibo, Hemotina hanudo unabo idafa-adafa liyámoti, holobo yako liti, ido beletife, ido owotinafe, ido hefana owotinafe yagi liyámoti aifa wilalo. ⁹ Ido hidinalo idafa holoinafa, ido utinalo owo loiti ya holiyámilo. ¹⁰ Ido numugu yonagu yau yako unoti sinoiti oti minomo uti numuna meya malo unigilima ya hamenalo ya numunawa fulitalo. ¹¹ Feti eba maleka u fedato houna i betiyámoti, ido ha lanabo ya holiyámatoma, numunawa ya fulitoti hidinalo huwopa kelaibo ya hululu iti fulitoti monatina holinae, loti fulo betilo, loto lobitoto ya idipi molaiye. ¹² Idipi molaito, ya uti lutina-hatina li elepa iyalo, loti lo oloto moloti, ¹³ Satani himiwela abi loti li fulititi ya idafa hiliyabo wenina abi loti ya yá ilawa nowala wili betiti ya li faka lo betiyae.

Yoni noku i beti-beti aibo we hofato fulibo ha

(Mt 14:1-12, Lu 3:19-2 9:7-9)

¹⁴ Ena Yesu fetu feyaibo ha ya wenina muki holiyato, mikalo hiyaba we wehudi Heloti yagi hawa holiye. Holito, wenina malekamasi fetu labo, Wewa Yesu ya Yoni noku i beti-beti aibo we

ya ne. Emo yama fuliguti li sinoi edainako, mebe-mabawa ya li oloto pi-pi o ne, loti lo-lo ae. ¹⁵ Ido malekamasi ya fetu labo, Wewa ya Elaiya ya ne, lato ido malekamasi fetu labo, Emo ya polofeti aidena minabo yamaidana oto polofeti ma ya ne, loti feti lo-lo ae. ¹⁶ Hawa labo ya Helotikafo holito fetu libo, Yoni nemo henobala fuko fulobo ya fuliguti li sinoi edaiye, loto ya liye.

¹⁷⁻²⁰ Fetu libo ya homu Helotikafo unalafo Filipi olonafo huliya Helotiyasi lito, ya Yonikafo fetu lomuibo, Helotiyo, hemo unakafo olonafo liyanibo ya lo molaibo ha ya fukane, loto lomu-lomu aiye. Fetu lomuibo yagunu wena Helotiyasi sebala hala-kala lito, Yoni ya hofu fulinowe, loto holifa, Heloti ya holiyo, Yoni ya monala ya fefe lototo fele we ne, loto holito holiya holito hiyaba dowo o edainako, Helotiyasikafo hofu fuli edanaibo ogofuwámiye. Ogofuwámito, Heloti ya Yoni ha libo holito hala abi kibo nefa, ha libo holinowe, loto dowo loto holiye.

²¹ Ena aliga hofu fulinaibo hamena ma feito oloto piye. Heloti olafo hedaibo hamenala ya oloto pito, wenina hiyabatina we wenaba yagi himiwe hiyabatina we wenaba yagi ido Galili minabo wenina hiyabatina we wenaba yagi ato wetina-idafa hofu hito nae. ²² Wetina-idafa nato, wena Helotiyasi oluwa loto nomudinalo melege lito Helotigi emogi maina nabo weninagi ya dowo wa edato, mikalo wehudi yakafo oluwa fetu lomuibo, Hemo ya, idafa ma linowe, lananibo ya humunowe. ²³ Ido, Ebaka filiga linowe, lananibo yagi moda humunowe, loto lo gedoto lo molo edaiye.

²⁴ Lo molo edaito, feka uto, Ya nena idafa lomunowe? loto olafo loga o edaito, liwila oto lomuibo, Yoni noku i beti-beti aibo we manana ya linowe, lomuwo, loto lomuiye. ²⁵ Feto lomuito, ayalo ya oluma oluloto mikalo wehudima nedo loto feto lomuibo, Onesa Yoni noku i beti-beti aibo we atala ya lapelo nomo, liye. ²⁶ Hawa lito, mikalo wehudikafo holito lula-halau hena naba-naba aifa, wetina-idafa emogi maina nabo wenina nomudinalo ya olu ha lo molo edobo nenako, yagunu ya oluwa hala ma li fultámanowe, loto hala kito ²⁷ ayalo himiwe feto lomuibo, Yoni manana itano, loto ilifito ya uto nala numugu Yoni henobala fuko fuloto ²⁸ atala ya lapelo moloto lito loto oluma muito ya lito olafo muiye.

²⁹ Ido Yoni ege-ege moniyabo we ya hawa holiti loti hono ula ya liti uti hale li edae.

Yesukafo we faifu tauseni (5,000) ya wetina-idafa bibo ha

(Mt 14:13-21, Lu 9:10-17, Yo 6:1-13)

³⁰ Yesukafo aposolo homu idipi molaibo we ya liwila oti emodoka loti ya idafa-adafa feto feyabo ido api itibiyabo ha muki ya lomuwae. ³¹ Lomuwato, ya wenina muki uti loti anako, idafa nanabo hamena minámito, ya aposolo Yesukafo feto lobibo, Leimoko wenina minámanabo ebalo uto foli minanune, lobiye. ³² Lobito, sipiku yoti eba hameto eimotinako uwae.

³³ Eba hameto uwado ya wenina muki wa betiti numunatina meyau yati muki mikalo oluloti uti homu u fedae. ³⁴ Homu u fedato, Yesu sipikuti mikalo lumuto ya wenina mau naba minabo wa

betito ya sipisipi hiyabatina we minámabo ya-maida oti minanako, yagunu lula-halau miluma holi bito idafa-adafa muki api itibiye.

³⁵ Api itibi neto, lunaga fo sapinogolaito ege moniyabo we emodoka loti fetu lomuwafo, Eba hameto meu ya minogeto ya midipu inogolaiye.

³⁶ Yagunu wenina ya numudo-numudo ya idipi fulageto wetina-idafa meina finae, loto idipi molo, lomuwafo. ³⁷ Fetu lomuwafo, hemotina yasi wetina-idafa ma bilo, loto lobito liwila oti lo-

muwafo, Aiyu, idafawa meina finubo ya meinala hefana denaliyasi tu hadeti (200) yaidana oto minanogolaiye. Lemote ya uti hefana naba fuloti beleti meina fi betiti loti bilo, loto labe? loti loga o edae. ³⁸ Loga o edato, fetu lobifo, Beleti nenaki li minae? Uti walo, lobito uti li oloto pititi liwila oti loti fetu lomuwafo, Beleti faifu (5) ido laefa loiti li minone, loti lomuwafo.

³⁹ Lomuwafo, fetu lobifo, Wenina muki mau minabo ya we fiti suwa dowalo ya amedalo, loti lobilo, loto lobito, ⁴⁰ ido wenina fifti-fifti (50) ya mau minabo ido malekama wenina wani hadeti wani hadeti (100) ya mau minabo ya suwalo amedoti minae. ⁴¹ Amedoti minato, Yesukafo beleti faifu (5) ya lito okulumalo wa faka loto, dowae,

lalowe, lototo ya lekoto ege-ege moniyabo we yasi hona moloti wenina mau naba ya binae, loto biye. Ido laefa loiti yagi hona molo bito ⁴² muki noti

houmatina aito ⁴³ ido ege moniyabo wewa ya luma nebo onuwa-fanawa minomo wibo ya haka oti, owo egepisa naba tuwelu (12) ya holiyato faitibo ne. ⁴⁴ Ido wetina-idafa nabo wemoli ya faifu tauseni (5,000) ya minae.

*Yesukafo no mulalo hina lala ito monibo ha
(Mt 14:22-23, Yo 6:16-21)*

⁴⁵ Ayalo Yesukafo ege moniyabo we ya feto lobibo, Hemotina sipiku ya yoti Betesaida numudo homu moloti wilo, loto lobito wenina mau minabo ya idipi molaiye. ⁴⁶ Idipi moloto fulo betito ya Goti lomunowe, loto obulalo yoiye. ⁴⁷ Yoito, luwaila molanogolaito sipima mika fulo faiga ito u momeno lusa utaito, eimolako mikalo ya ne. ⁴⁸ Minoto wa betibo ya asi naba ma hotinalokati loto li bubulito hosa fiti ika o minato, ya Yesu wa betiye. Wa betito, holomolomo yaleka ya no mulalo hinagunu lala ito monimo loto minado loto ya fulo betitoto unowe, loto hala kifa, ⁴⁹ emotinasi Yesu no mulalo monibo ya wa edoti feto holiyabo, Holofa ne, loti hatina kiti ya muki wa edoti holi naba-naba binako, ⁵⁰ hai naba-naba molae. Hai naba-naba molato, ayalo ya feto lobibo, Lutina-hatinau ya auba iyalo. Nemoma minowe. Holi biyámaneyo, loto lobito ⁵¹ sipiku maina yoito ya asi hulito elegiti, ⁵² lutina-hatina gedibo nenako, homu beleti hona molaibo monala ya holifefe loti holiyámae.

*Idafa hiliyabo wenina li faka lo betibo ha
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Ido momeno ya yofototo uto Genesalete mikalo fedoti sipi no anawalo nala iti li hiki loti ⁵⁴ sipikuti lomato, ayalo ya wenina ya Yesu wa edofefe loti, ⁵⁵ eba negu-negu yauti muki oluloti loti nebo ebaleka ya wenina idafa hiliyabo ya hunutinalo moloti idipiti ae. ⁵⁶ Idipiti abo yaidana oti Yesu eba muki meukafe yaukafe, ido

numuna meya nabalofe, ido hefolalofe wibo ya wenina mau minabo ebalo idafa hiliyabo wenina uno betiti ya fetu lomuwabo, Ukalo owo anawalo yako linogolone, loti wako lomuwato ido wenina muki liyabo ya li faka lo betiye.

7

Yesukafo Goti lo molaibo halagi ido Yuda wenina awatinafo-mota hatina yagunu lobibo ha (Mt 15:1-9)

¹ Falisi wegi lo molaibo ha api itibi-itibi abo we malekamagi ya Yelusalemukati Yesu nedo loti mau minato, ² ege moniyabo we malekama adina noku iyámoti wetina-idafa nato ya wa betiyae. ³ Wa betiti, Falisi wegi ido Yuda weninagi muki ya awatinafo-mota hidene hatina meyalo moloti wetina-idafa nanigilima ya homu adina noku noititi no-no ae. ⁴ Ido maketilo yati idafa ma liti lotima, homu noku noititi no-no ae. Ido hidene ha abi loti kapufena masafena lapefena noku noi-noi abo mona yamaidana oti meyalo molae. ⁵ Yagunu Falisi we ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yasi fetu loti loga o ed-abo, Igaidana oti hege-hege moniyabo we yasi awatefo-mota hidene hatina ya meyalo moloti wetina-idafa nanigilima adina noku iyámæ? loti loga o edae. ⁶ Loga o edato, liwila oto lobibo, Aisaiyakafo homu aidena hemotina monona loiti iyabo yagunu ha ona lotu fetu libo, Weninawa ya wetinalo yako huline li faka lafa, lutina-hatinau holi nomámoti, ⁷ fetu labo, Hawa ya Goti hala ne, loti lafa, ido wenina

hidene hatina yako api itibiti weudina-
lutina-hatina nomabo monawa ya aifa
idafa ne,

loto ha mono lufuwa igu (Ais 29:13) ya nebo ne.
⁸ Ido Goti lo molaibo hala ya hemotina li fulitoti
wenina hidene hatina li hiki loti limo uwae.

⁹ Hemotina fetu labo, Leimo monate yako
meyalo molanune, loti Goti lo molaibo hala
fulitabo ya monate dowane, loti hatina kiyafe?
Olo. ¹⁰ Yagunu Mosesekafo fetu libo,

Otinafo metinafo hulitina li faka lalo,
loto (Kis 20:12, Lo 5:16), ido ha magi fetu libo,
We makafo ha nosámibo olafofe melafefe ya lo
betinaibo, aya we ya hofu fulilo,

loto ha mono lufuwau (Kis 21:17) ya nebo ne.
¹¹ Fetu lifa, we makafo olafo melafefe lobinaibo,
Nemo idafa muki wa molo betiyobo idafa yama
fele neto Goti moda mutobo ne, lobinaibo we
ya ¹² hemotina fetu lomuwo, Okafo mekafo
idafawa bito hofa li dowane betiyámánibo ya dowane,
loti lomuti, ¹³ hemotina monatina fetu api
itibiyabokafo Goti hala li aifa idafa oti fulitae. Ido
hemotina mona yamaidana oti abi loti fetu molo-
molo ae, lotu lobiyae.

*Idafa yakafo wenina ya sitoto li ladi o betibo ha
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ Yesukafo wenina mau minabo sutina fito
emo nedo ato fetu lobibo, Hemotina muki hane
holiti ya holifefe loti holilo. ¹⁵ Idafa-adafa
feka nebo idafa yakafo luteu yonaibo ya li ladi
o ledámánogolaifa, ido idafa-adafa weude-lute-
hateu yati feka aibo idafa yakafo li ladi o ledaiye.

[¹⁶ Hemotina hatina nebo wenina yasi holilo, loto lobiye.]

¹⁷ Wenina mau minabo fulo betito numugu yoito, ya ege-ege moniyabo we yasi wase ito hawa libo yagunu loga o edato, ¹⁸ emokafo feto lobibo, Ake, hemotina yagi holifefe loti holiyámafe? Idafa-adafa fekati luteu yoibo ya ¹⁹ weude-lute-hateu yowámoto, sebate houmalau yako yoto, aliga sefe lo fulo-fulo oninako, weude-lute-hate ya li ladi o ledámiye, loto libo ya feito wete-idafa muki nonibo ya dowa ne, loto liye. ²⁰ Feto loto ido ha ma feto libo, Weude-lute-hateuti feka aibo yakafoko Goti nomunalo ya li ladi o ledaiye. ²¹ Yagunu weudina-lutina-hatina yauti hatina-manadina nosámibo kiyabo mona, hopa li unabo mona, idafa ugele liyabo mona, hofu fuliyabo mona, hume-ugele abo mona, ²² wa lalo-talo molabo mona, wenina holi nosámibo o betiyabo mona, hotina iyabo mona, mona nosámibo moloto wenina li utinalo holi betinaibo mona, idafatinagunu holiti lutina-hatina nosámibo molo betiyabo mona, hamadina hiyabo mona, utinalutina ito yoti holiyabo mona, ha manadinau minámibo mona, ²³ monawa nosámibo-asámibo muki ya weudina-lutina-hatinau yauti loto li ladi o beti-beti aiye, loto lobiye.

*Eito feka wena makafo holi hikitibo ha
(Mt 15:21-28)*

²⁴ Ena Yesu ya ebawa ya fulitoto uto eba ma Taiya numuna selo nedo ya uto numugu yoto, ya momona oto minanowe, loto holifa, ido yalo u

faluku anaibo ya ogofuwámibo ne. ²⁵ Feito ne-nako, wena ma oluwa hefola ya Satani himiwela lula-halau mino edaibo ya wenawa Yesu hala holito ayalo loto hinalo hina obula fiye. ²⁶ Hina obula fibo wenawa ya eito feka wena minoto Fonisia ebalo Silia mikalo oloto pibo wena yakafu fetu lomuibo, Olune Satani himiwela lula-halau mino edaibo ya li fulu edoto ilifi molo, loto wako lomuiye. ²⁷ Feito wako lomuito, ya fetu lomuibo, Olufu wetina-idafa liti hula minagu fulabo ya fefe ladámiye. Olufu homu nanabo ne, lomuiye.

²⁸ Fetu lomuifa, ido liwila oto lomuibo, Wen-abao, ona laba, ido olufu wetina-idafa no minato, lana mikalo limo ibo ya hula yasi no-no ae, lito, ²⁹ fetu lomuibo, Fetu liwila oto lonomanibo yagunu numunakaloka liwila oto uwageto oluka Satani himiwela ya fulu edoto utaiye, lomuiye. ³⁰ Lomuito, numunalaloka liwila oto uto ya oluwa folomolo uno nebo wa edaibo Satani himiwela moda fulu edoito utaiye.

Yesukafo we hala molaibo wela huluma hena aibo ya li faka lo edaibo ha

³¹ Ena Yesu Taiya eba ya fulitoto uto Saidoni numudo fedoto, yaloti u Galili momenolo uto Dekapolisi ebalo fediye. ³² Fedito, ya we ma hala molaibo wela hena aiboma ilimiti Yesu nedo loti, Agagunu ya ulalo liyo, loti wako lomuwato, ³³ emokafo wenina mau minadoti ilimito fele uto ya ana ilefala halau moloto ya etefu oto we wela huluma lito, ³⁴ okulumaleka wato halauti aku loto fetu libo, Efata, loto libo ya monawa, Haka ya li godo, loto lomuiye. ³⁵ Lomuito, ya ayalo ya wewa hala ya moda li godito, wela hulumama hotito,

ha fefe loto liye. ³⁶ Ha fefe loto lito, Yesukafo lobibo, Hemotina idafawa yagunu wenina ma lobiyámilo, loto lo fuko betifa, emotinasi auba iti lobimo uwato, ³⁷ wenina holiti wetina lauwa opaito fetu labo, Emo ya idafa-adafa muki ya dowu lotoko lifefe liye. Hatina molaibo wenina li hatina li godoto, ido wetina huluma hena aibo wenina li fefe lo betito, ha fefe loti lae, loti lae.

8

Yesukafo we fo (4) tauseni wetina-idafa bibo ha (Mt 15:32-39)

¹ Hamena yalo wenina naba hofa nuba o minato, wetina-idafa minámito, Yesukafo ege moniyabo we sutina fito ato fetu lobibo, ² Wenina mau naba minabo ya fo hamena loitigi-makogi (3) yalo ya nemogi melo minabo ya nanabo idafa mináminako, lune-haneu miluma holi biyowe. ³ Ido maleka ya faigakati abo ya inagunu fuliyado ya numunataloka idipi molanobo ya hanudo lumu fou lanigilae, lotu lobiye. ⁴ Lobito, ege moniyabo wewa liwila oti lomuwbobo, Eba me ya hameto ya nenako, beleti naba ma igalekati lito biyogeto ogofuti nanabo ne? lotu loga o edae. ⁵ Loga o edato, liwila oto lobibo, Beleti nenaki liti ae? lobito fetu labo, Seweni (7) ya ne, lomuwa.

⁶ Lomuwbobo, emokafo wenina muki mikalo amedoti minalo, lobito ya beleti seweni (7) ya lito, dowae, lalowe, lomuto lekoto ege moniyabo we wenina muki ya bilo, lotu bito fetu feyae. ⁷ Ido laefa hefola magi nebo yagunu dowae, lalowe, lomuto ege moniyabo we bito, ya laefa yagi bilo,

lobiye. ⁸ Lobito, biyato, muki noti houmatina aito ya aliga ege moniyabo we ya luma nebo ya li nuba abo owo ma egepisa naba seweni (7) ya owo holiyabo ya faitiye. ⁹ Ido wemoli fo tauseni (4,000) ya yalo minae.

Ido weninawa ya idipi molo itoto ¹⁰ ya Yesugi ege-ege moniyabo wegi sipiku yoti ya Dalimanuta ebalu uwae.

*Goti aubala lilibiyageto wa edanune, labo ha
(Mt 16:1-4)*

¹¹ Ido Falisi we ya Yesudoka loti moliya fiti hepa molo munune, loti ya fetu lomuwabo, Okulumalo mebe-maba ma lilibiyageto wanune, loti lae. ¹² Fetu lato, emokafo lula-halau hena aibo yauti aku lotu fetu lobibo, Hamena onesa meya minabo wenina ya nedafaito Goti aubala lilibibo mebe-maba ma oloto pi lomageto wa edanune, loti lae? Ha ona lobiyowe. Goti aubala idipibo mebe-maba ma ya li oloto pi betiyámanobo ne, lotu lobito, ¹³ fulu betito sipiku liwila oto yoto momeno wela filigaleka wiye.

*Falisi we ido Heloti ha nosámibo api itibiyabo
ha yagunu fuka ha lobibo ha
(Mt 16:5-12)*

¹⁴ Ege moniyabo we ya beleti hatina molaito itámato ya beleti makoko sipiku emotina minagu ne. ¹⁵ Ido Yesukafo fuka ha lobibo, Wati monilo. Falisi we yisitnagi, ido Heloti yisilagi li hopa o ledotanaiye, loti wafefe loti monilo, lotu lobiye. ¹⁶ Fetu lobibo hawa yagunu eimotina loyolalo-melo oti fetu labo, Beleti itámoninako, yagunu

feto liye, loti lae. ¹⁷ Ha labo ya Yesu holi-toto feto libo, Neidafaiti beleti itámabo yagunu loyolalo-melo o minae? Eletifo yagi ya wati holifefe loti holiyámafe? Ido lutina-hatina gedife? ¹⁸ Nomudina nebo ya wagámafe? Ido hatina nebo yamo holiyámafe? Homu idafa feyobo yama ya hatina molaife? ¹⁹ Beleti faifu (5) ya lito wenina faifu tauseni (5,000) ya biyoto luma nebo liti owo egepisa nenaki ya holiyabo ne? loto loga o betito, liwila oti lomuwabo, Lemo tuwelu (12) ya holiy-onibo ne, lato, ²⁰ fetu lobibo, Ido beleti seweni (7) ya lito wenina muki fo tauseni (4,000) biyoto luma nebo liti owo egepisa nenaki ya holiyabo ne? loto loga o betito, liwila oti lomuwabo, Lemo seweni (7) ya holiyonibo ne, lato, ²¹ fetu lobibo, Onesa yagi holifefe loti holiyámafe? loto lobiye.

Yesukafo we ma nomuna likaibo ya nomuna li falatibo ha

²² Ena u Betesaida numudo fedato wenina masi nomuna likaibo we ma ilimiti Yesu nedo loti ya agagunu ulalo liyo, loti wako lomuwato, ²³ emokafo nomuna likaibo we analo lito numunataloti ilimito uto ya nomunalo etefu oto anagunu ulalo lito fetu lomuibo, Idafa ma wabe? loto loga o edaito, ²⁴ wa faka loto fetu lomuibo, Nemo wenina wa betiyofa, ido yá hanu moniyabo yaidana hiliyae, loto lomuito, ²⁵ Yesu anagunu hofa nomunalo lito, nomuna falatito idafa-adafa muki wafefe loto waiye. ²⁶ Fefe loto waito, eimola numunalaloka ilifi moloto lomuibo, Numuna meya yau yowámo, loto lo fuko edaiye.

Pitakafo Goti ilifi molaibo we Kilistoma minane, lomuiho ha

(Mt 16:13-2 Lu 9:18-21)

²⁷ Ena Yesugi ege moniyabo wegi eba naba huliya Sisalia Filipaika uti numuna meya selo nebo ya uwado hanudo ya fetu libo, Wenina ya nemogunu ya hema ne, loti lo minae? loto loga o betito, ²⁸ liwila oti lomuwabo, Wenina malekama yasi, Yoni noku i beti-beti aibo wema ya minane, loti lo minae. Ido malekama yasi, Elaiya ya minane, loti lo minae. Ido ma yasi, Yelemaiya minabemo, ido polofeti minagumati we ya minane, loti lo minae, loti lomuwae. ²⁹ Fetu lato, emokafo libo, Ido hemotina ya nemo ya hema ne, loti lo minae? loto loga o betito, Pitakafo liwila oto lomuiho, Hemo ya Goti ilifi molaibo we Kilisto ya minane, loto lomuiye. ³⁰ Ido hawa ya wenina lobiyámilo, loto ha auba ito lo fuko betiye.

Yesu fulitoto sinoinowe, loto lobibo ha

(Mt 16:21-28, Lu 9:22-27)

³¹ Ido emokafo api itibito fetu libo, We Hula nemo ya hena naba-naba holinogolowe. Ido Yuda wenina hiyabatina we yagi sokila hi muwabo we hiyabatina we yagi ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yalekasi metina numunigilae. Numuti hofu nedo fuliyato, ya fo hamena tili (3) uwageto, hofa sinoinogolowe, loto lobiyeye. ³² Hawa ya oloto lito, Pitakafo ilimito anawaleka uto apito hanu muifa, ³³ ido Yesu ya elepa ito ege moniyabo we wa betito Pita hanu muto fetu lomuiho, Sataniyo, negeka uwo. Hemo Goti hala kibo yaidana oto

haka kiyám̄nibo aifa mikaleka wenina hatina kiyabo yaidana oto haka kiyane, loto lomuiye.

³⁴ Ena Yesu mau minabo wenina ido ege moniyabo we yagi, Nemo minodo ya alo, loto sutina fito feto lobibo, Ma nege molanune, loti lanabo ya heimotinagunuko holiyabo ha ya fulitoti hamena-hamena nege moloto fulinune, loti lanabo ya yá yofotina mofuti ya nege-nege molanae. ³⁵ Yagunu makafo eimola ula etuwa yagunuko holi minoto fulinaibo we ya u hopa unogolaiye. Ido makafo nemogunu ido hawa ukuwa dowá yagunu holito monimo uto nomuna hofawa nebo monala ya fulitoto fulinaibo wewa ya nomuna hofawa minomo yonogolaiye. ³⁶ Holafe? Makafo ya mikaleka idafa-adafa muki ya wa noto monimo wifa, ido eimola u hopa unaibo we ya igaidana oti wa naibo idafa-adafala li dowá lo edanaibo ne? ³⁷ Ido moda fulitanaibo ya nena idafakafo weuna meina fito liwila oto linaiye? ³⁸ Ido hamena onesa me ya minabo wenina ya mona nosám̄ibo moloti Gotidoka kelám̄abo hamena negu masi nemogunu ido ha lobo yagunu holiti utinalo holinabo wenina ya nemo We Hula ya enisole fele yagi maina o Menefo lamenala yau fedanobo hamenalo ya weninawa yagunu holito ayaidana oto unelo holinogolowe, loto lobiye.

9

¹ Ena Yesukafo fetó lobibo, Ha ona lobiyowe. Hemotina eletifo melo sinoi minagu yauti maleka fuliyám̄oti aifa hofawa minabo ya Goti wehudi

weninala aubalakafo hiyaba o betibo hamena ya wanigilae, loto lobiye.

*Yesu ula ya u eitoma bulibo ha
(Mt 17:1-13, Lu 9:28-36)*

² Aliga fo hamena sikisi (6) utaito, ya Yesukafo Pitale, Yemusile, Yonile idipito obula fana-fanalo yoito, fele eimotinako minato, yalo ya nomudinalo ula ya u eito bulito ³ ulalo owo lamena oto u hiyoba ona bulibo ya wenina utinalo owo hiyoba buli edabo ya mikalo wenina yasi hiyoba yaidana oti buli edámanigilae. ⁴ Ido nomudinalo Elaiyate, Mosesete, oloto pito Yesugi loyolalome o minato wa betiyae. ⁵⁻⁶ Wa betiti, holi naba holiti Pitakafo nedafaiye lanowe? loto hala ki fefe ladámoto, Yesu fetu lomuibo, Api lilibiyanibo we, melo minonibo ya dowa liye. Numuna holo-hala loitigi-makogi ya huwogeto ma ya hemo numunaka minanaiye. Ido ma ya Mosese numunala minanaiye. Ido ma ya Elaiya numunala minanaiye, loto lomuiye. ⁷ Fetu lomuito, ya limu ma moda oloto pito wase i betito, ya limuku yauti nola ma holiyabo fetu libo, Me ya ya lune-hane muwobo Hipane ya ne. Hemotina hala ya lutinahatínau holilo, loto liye. ⁸ Fetu lito, haita wa fulo oka waka afa, ya wenina ma wa betiyámæ. Yesugiko maina minae.

⁹ Obulalokati lomado ya Yesukafo auba ito lo fuko betibo, Idafa wabo yama wenina lobiyámilo. Aliga nemo We Hula fulinoguti hofa sinoiyoto hawa ya lobinae, loto lo fuko betiye. ¹⁰ Lo fuko betito, fuliguti hofa sinoinaibo hawa monawa ya

eimotinako minagu yau loyolalo-melo oti moni wita ae.

¹¹ Moni wita oti feto loti loga o edabo, Elaiya homu anaibo ne, loti ha mono api itibiyabo we yasi nedafaito feto labo ne? loti loga o edato, ¹² Yesukafo liwila oto lobibo, Ona lae. Elaiya ya homu loto idafa-adafa muki ya lifefe lanogolaiye. Feto feyageto ido mono lufuwa iyagu yau nemo We Hula yagunu feto loti labo, Emo ula ogofu naba-naba holito, ido metina munae, loti labo hawa ya nedafaiye loti lufuwa iyabo ne? ¹³ Ha lobiyowe. Elaiya ya moda lotaifa, ido emogunu lo molaibo ha lufuwa iyabo hamalo meyalo moloti feto fe edanune, loti idafa-adafawa muki lutina-hatinau holiyabo ya li edotama ne, loto ya lobiye.

*Yesukafo Satani himiwela li fulaibo ha
(Mt 17:14-21, Lu 9:37-43)*

¹⁴ Ena Yesule, Pitale, Yonile, Yemusile liwila oti ege-ege moniyabo we malekama minadoka loti hemo ya wenina mau naba li hona o beti minato, ido lo molaibo ha api itibiyabo we yagi ege-ege moniyabo wegi moliya fiyabo ya wa betiyae. ¹⁵ Wa betiyato, li nuba oti minabo wenina muki ya Yesu wa edoti elegiti oluloti emo nedo uti aiyo-weiyo lomuwato, ¹⁶ emokafo, Moliya fiyabo mona ya lonomalo, loto lobiye. ¹⁷ Feto lobito, mau minabo wenina yauti we makafo lomuibo, Api lilibiyanibo we, hipane lula-halau Satani himiwela mino edaibo yagunu ha ladámito ya hemodoka ilimito owe. ¹⁸ Ido hamena-hamena Satani himiwelakafo hipane lito fulo mikalo edaito, emo etefu welauti yoto, wela-auba ogo-futo hiki loto, ula-falau gedoto mino-mino aibo

ne. Yagunu nemokafo hege-hege moniyabo we lula-halauti ya li fulo edoti ilifi molalo, loto lobiy-ofa, ido ogofuwámae, loto lomuiye.

¹⁹ Lomuito, Yesukafo liwila oto lobibo, Aiyo, hamena onesa me ya minabo wenina, hemotina holi hiki ladámabo wenina, nemo ya hemotinagi hamena nenaki minanowe? Ido hamena nenaki henatina holinowe? Hipawama ilimiti nemodo alo, loto lobiye. ²⁰ Ilimiti ato, Satani himiwela yakafo Yesu wa edoto ayalo ya hipawama li hululu hofu edaito mikalo lumu fou loto hululu-hululu monito ya etefu welauti hala-kala loto yoiye.

²¹ Yesukafo hipawa melafu loga o edaibo, Hamena nenaki fetu feyaiye? lito liwila oto lomuiyo, Hipa hefola nedoti fetu feyaiyo ne. ²² Ido hamena-hamena Satani himiwela yakafo hofu fulinowe, loto hipane soku noku li fulu edo-edo aibo ne. Nefa, hemo ogofutoma ya lemo milumate holito ade li faka lo, loto lomuiye. ²³ Fetu lomuito, Yesukafo lomuiyo, Ogofutomae, lanibo ya neidafaito lane? Wenina holi hikitabo wenina, Idafa-adafa fetu feyanune, loti holinabo ya idafa-adafawa ya ogofuti feyanabo ne, loto liye. ²⁴ Fetu lito, ayalo ya hipa melafokafo lomuiyo, Nemo holi hikitobo nefa, holi hikine aubala minámiye. Yagunu hemokafo holi hikine ya li auba i nedoto ane li faka lo, loto lomuiye.

²⁵ Ido wenina muki oluloti loti mau iyabo ya Yesukafo wa betito Satani himiwela hanu muiyo fetu lomuiyo, Hemo hipa hala moloto ha ladámanaiye, loto fetu fe edanibo ya ha auba ito lohomowe. Hipa lula-halauti feka loto fulu edoito

uto hofa liwila oto ámo, loto lomuiye. ²⁶ Feto lomuito, Satani himiwelama hai naba moloto hipawa li hululu naba-naba hofa edoto feka loto fulo edoito wito hipawama hono ula hilito ya wenina muki feto labo, Aiyó, moda fulitaiye, loti lafa, ²⁷ Yesukafo analo lito li faka lito ya sinoi ne, loto lobiye.

²⁸ Yesu numugu yoito, wenina ma minámado ya ege-ege moniyabo we yasi feto loti loga o edabo, Li fulo edoto ilifinubo ya neidafaito ogo-fuwámone? loti loga o edato, ²⁹ liwila oto lobibo, Idafawa yaidana li fulo edanabo ya homu Goti lomunabo yakafoko li fulo edanabo ne, loto lobiye.

*Yesu fulito sinoinaibo ha hofa lobibo ha
(Mt 17:22-23, Lu 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Ebawa fulitoti Galili mikalo monimo uti Yesukafo ege-ege moniyabo we api itibibo yagunu wenina minonibo eba ya holiyámánae, loto holiye. Holito feto lobibo, We Hula nemo ya wenina adinalo biyato, hofa nedo fuliyato, fo hamena tili (3) uwageto fulinoguti ya hofa sinoinowe, loto lobiye. ³² Feto lobifa, hawa monala ya holifefe ladámoti holiya holiti ya idafawa yagunu loga o edámae.

*U homu moloto nebo ha
(Mt 18:1-5, Lu 9:46-48)*

³³ Uti Kapeneyamu fedoti Yesukafo numugu yoto feto loto loga o betibo, Hanu onido ya nena idafagunu moliya fiyae? lito, ³⁴ hanudo ado ha labo ya minagu yauti hemakafo u homu moloto huliya nebo we minanogolaiye, loti yagunu moliya fiyanako, ha hedámae. ³⁵ Ha hedámato

Yesu amedoto ege moniyabo we tuwelu (12) ya alo, lobito holiti ato, fetu lobibo, We makafo nemo huline nebo we minanowe, loto lanaibo we ya homu huliya ito lumuto minoto wenina muki houba-naba o betinaiye, loto lobito ³⁶ olufo hefola analo lito, minagu li sinoi edoto, abusa ito fetu lobibo, ³⁷ We masi ya nemo huline yagunu olufowa yaidana oto houna i betinigilabo we ya nemogi houna i nedanigilae. Ido nemo houna i nedanabo we ya nemoko houna i nedámanigilae. E'e, nilifi molaibo we yagi houna i edanigilae, loto ya lobiye.

*We ma uwotefo buliyámanaibo ya weninate ne,
loto libo ha
(Lu 9:49-50)*

³⁸ Ena Yonikafo fetu lomuibo, Api lilibiyanibo we, we ma hemo hulikaló Satani himiwela li fulu beti-beti aibo we ya wa edonibo nefa, aya wewa ya lemodoka kelámibo yagunu lo fuko edone, loto lomuiye. ³⁹ Lomuito, Yesukafo libo, Lo fuko edámilo. Makafo ya hulinelo Goti aubala idipibo idafa oloto pi binaibo we ya aloko ha nosámibo ogofuto lo nedámanogolaiye. ⁴⁰ Yagunu we ma ya uwotefo buliyámanaibo we ya yotewe ne. ⁴¹ Ha ona lobiyowe. Hemotina Goti nilifibo we Kilisto nege molanako, we makafo nemo huline yagunu nomu lito no binaibo we ya meinála u hopa aguwámanogolaiye, loto lobiye.

*Mona nosámibo yakafo holi hikitabo monatina
li hopaitaibo ha
(Mt 18:6-9, Lu 17:1-2)*

⁴² Ido we makafo aifa wenina holi hikito nomagu yauti mako ma holi hikila ya li hopaitanaibo we ya Gotidokati lifima ha naba-naba liwila oto linaibo ne. Ido wenina hefana naba-naba henobalau nala iti ya no supili igu yau fulo edabo neko, moda dowaladi ne.

⁴³ Ido agakafo lifima li homagetoma, aga fuko fulito. Hemo aga dumani nageto nomuga hofawa minanaibo ya dowanefa, aga loitiwa yagi minoto so fiyámanaibo soku unanibo ya nosa naba ámanaibo ne. [⁴⁴ Yalo hinina ya fuliyámato, ido so yagi fiyámanaibo ne.] ⁴⁵ Ido higakafo lifima li mofu hedagetoma, higa ya fuko fulito. Hemo keni-keni oto nomuga hofawa minanibo ya dowanefa, higa loitiwa yagi minananibo ya soku li fulo hedanabo ya nosa naba ámanaibo ne. [⁴⁶ Yalo hinina ya fuliyámato, ido so yagi fiyámanaibo ne.] ⁴⁷⁻⁴⁸ Ido nomugakafo lifima li mofu hedagetoma, nomuga ya li fulito. Hemo nomuga filigako minoto Goti wehudi weninala hiyaba o betibo hilalau yowageto ya dowanefa, nomuga loitiwagi minananibo ya so fiyámanaibo soku hinina ya fuliyámato, ido so yagi fiyámanaibo negu ya li fulo hedanabo ya nosa naba ámanogolaiye.

⁴⁹ Ido wenina u dowalotoko unae, loto nala ho hiyabo yaidana oto Goti yamo hasuwala fi ledaibo ne. ⁵⁰ Ho ya dowanefa, ho la fuliyámageyama nena idafagunu la fulinaibo hofa lifefe lanune? Ido hemotina lutina-hatinau ho abo yaidana oti you amena mona moloti weni-natinagi holoti maina minalo, loto liye.

*We wena mofu molabo ya fuko fulitanabo ha
(Mt 19:1-12, Lu 16:18)*

¹ Ena Yesu ya aya ebawa fulitoto Yudia mikau uto no naba Yodani hilito filiga wiye. Wito wenina mau naba-naba minabo ya emodoka ato, api itibi-itibi aibo monala moloto ya api itibiye.

² Api itibito, Falisi we masi hepa molo munune, loti, loti feto loti loga o edabo, We makafo olonafo fuko fulitanaibo we ya lo molaibo ha fukanaife? loti loga o edato, ³ liwila oto lobibo, Mosesekafo nena ha auba ito lo molo betiye? loto loga o betiye. ⁴ Loga o betito, ya feto lomuwafo, Mosese ya we makafo olonefo fulitanowe, loto lufuwa ito muto fulito edanaibo ne, loto libo ne, loti lomuwafo. ⁵ Lomuwafo, liwila oto lobibo, Hemotina lutina-hatinau gedinako, yagunu hawa lufuwa ito lobifa, ⁶ hana aidena akaimati idafa-adafa apito li oloto pibo hamenalo ya Gotikafo

We wena li oloto pibo ne,
loto ha mono lufuwau (Stt 1:27) ya nebo ne.

⁷ Feito neboma nenako,

Wemoli yasi otinafo metinafo fulo beti itoti olod-
inafodo kelabo, loiti ya utina ⁸ u mako oti
minanaiye,

loto ha mono lufuwau (Stt 2:24) ya nebo ne. Feto loiti minámoti u mako uti minanaibo ne. ⁹ Feto nebo nenako, Gotikafo moda kelo betitaibo ya wenina yasi fuko filiga-filiga o betiyámilo, loto lobiye.

¹⁰ Aliga numugu minoti ya ege-ege moniyabo we ya idafawa yagunu hofa loga o edato,

¹¹ Yesukafo liwila oto lobibo, We makafo olonafo

fuko fulitoto uto wena ma libo we ya moda hume-ugele aiye. ¹² Ido wena makafo wanafo fuko fulitoto uto we ma mofu molaibo wena ya moda hume-ugele aiye, loto lobiye.

*Yesukafo ana olufo hefola atatinalo molaibo ha
(Mt 19:13-15, Lu 18:15-17)*

¹³ Ena olufo hefola ya Yesu nedo idipiti ato, ya anagunu atatinalo molanaiye, loti o minafa, ege-ege moniyabo we yasi wa betiti hanu biyae. ¹⁴ Hanu biyato, Yesukafo wato lula hala-kala lito fetu lobibo, Olufo nemodo alo, loti lobilo. Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo hilalau ya yaidana wenina ebatina nenako, anabo hanu ya hu betiyámilo. ¹⁵ Ha ona lobiyowe. Wenina ya Goti wehudite hiyaba o ledanaiye, loti holinabo wenina ya olufowa hefola yaidana oti ya hilalau yonabo ne, loto lobito, ¹⁶ olufo abusa ito, anagunu atatinalo lito Melafo li dowo lo betiyo, loto lomuiye.

*Idafa wa naibo we hala
(Mt 19:16-3 Lu 18:18-30)*

¹⁷ Ena Yesu hanudo unowe, loto wido ya we ma oluloto loto hinalo hina obula fito fetu lomuibo, Api lilibiyanibo we dowo idafao, Nemo hofawa minomo yonobo mona linowe, loto holinobo ya nena mona molanobo ne? loto loga o edaiye. ¹⁸ Loga o edaito, Yesukafo fetu lomuibo, Hemo neidafaito nemo ya we dowo minane, loto lane? Wenina dowo loto ma minámabo ne. Goti yako dowo ne. ¹⁹ Lo molaibo ha yau fetu libo,

Wenina hofu beti fuliyámo. Hume-ugele ámo. Idafa ugele liyámo. Ha sugi loto wenina hamadina hiyámo. Wenina hotina ito idafatina liyámo. Okafo mekafo hulitina li faka lo,

loto ha mono lufuwau (Kis 20:12-16, Lo 5:16-20) nebo ha ya moda holitanibo ne, loto lomuiye.

²⁰ Lomuito, liwila oto lomuiibo, Api lilibiyaniibo we, hipa hefola minobo hamenaloka yati hawa muki ya meyalo molomo uwowe, loto lomuito,

²¹ Yesukafo wa edoto lula-hala muto lomuiibo, Hemo ya idafa mako ma fetu feyámáne. Uto idafa-adafaka muki wa nanibo ya hefanalo fulitoto, hefana lito, idafa wa námábo wenina hona molo biyo. Fetu feyananiibo ya okulumau idafa-adafa wa nanogolane. Ido loto nege molo, loto lomuiye.

²² Lomuiibo hawa holito huwamena naba-naba wa naibo nenako, hola-wela hisimi ito lula-hala hena aito ya wiye.

²³ Wito, ya Yesukafo elepa ito ege moniyabo we fetu loto lobibo, Huwamena naba-naba wa nabo we ya Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo hilalau yonune, loti holinabo ya hosa naba-naba finabo ne, loto lobito, ²⁴ hawa libo holiti elegiyafa, Yesu hofa ya libo, Olufu, makafo ya Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo hilalau yonowe, loto holinaibo ya hosa naba-naba finaibo ne. ²⁵ Ido safu-kameli yakafu naka hifiyau yonowe, loto hosa naba fibo yaidana oto huwamena naba-naba wa nabo we ya Goti hilalau yonune, loti holinabo ya oto yoti hosa naba-naba finabo ne, loto lobiye. ²⁶ Lobibo ha holiti elegiti eimotina yau loyolalo-melo abo, Fetu nenako,

yagunu iga wenina li nomudina wanaiye? loti lato, ²⁷ Yesukafo wa betito fetu libo, Wenina ya ogofuwámanigilafa, ido Goti ya ogofunaibo ne. Idafa-adafa muki fetu feyanowe, loto holibo ya moda ogofu ne, loto lobiye.

²⁸ Lobito, Pitakafo fetu lomuibo, Lemo moda idafa-adafa muki fulitoto hege molonibo ne, loto lito, ²⁹ Yesukafo liwila oto lomuibo, Ha ona lobiyowe. Wenina masi nemogi hane ukune dowagi yagunu holiti numunatina ebatina, ido yatinafo unatinafo emonatina, ido otinafo metinafo, ido olufotina, ido midina fulitanabo wenina ³⁰ ya onesa minabo hamenalo idafawa fulitabo mulalo-mulalo yoti liwila oti linabo ne. Numunatina ebatina, yatinafo unatinafo emonatina, otinafo metinafo, olufotina, midina linafa, ido yako minámiye. Hena ma yagi holinabo ne. Ido hamena aliga lo fedanaibo yalo Goti analoti hofawa minowa-minowa oti minomo yonabo mona ya linae. ³¹ Feti linafa, ido wenina abi hulitinagi we minabo ya hulitina ya lumunaibo ne. Ido hulitina lumibo wenina ya hulitinagi we minanabo ne, loto lobiye.

*Yesu fuliguti hofa sinoinaibo hala
(Mt 20:17-19, Lu 18:31-34)*

³² Ena Yelusalemuka yonune, loti uwado ya Yesu u homu molo betito wito ege-ege moniyabo we elegiti hatina abi kiyato, ido egetina molabo wenina ya holi holiyae. Ido emokafo ege moniyabo we tuwelu (12) ya anawaleka idipito uto idafa-adafa o edanabo yagunu ya fetu loto lobibo, ³³ Moda Yelusalemuka yowogeto yalo ya

uwonefo-mota yasi nemo We Hula ya sokila hi mu-mu abo we wenabatina ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we adinalo ya biyato li halo molo nedoti hofu nedo fulinabo ha lo inigilae. Feti eito feka wenina adinalo biyato, ³⁴weninawa yasi hamane hiti etefu o nedoti ikula hofu nedoti hofu nedo fulinae. Hofu nedo fuliyato, fo hamena tili (3) ya uwageto fulinoguti hofa sinoinowe, loto lobiye.

Yemusite Yonite hulinagi we minanoiye, loti holibo ha
(Mt 20:20-28)

³⁵Ena Sebedi hipala Yemusite Yonite Yesu nedo loti fetu lomuibo, Api lilibiyanibo we, lohumunogoloibo idafa ya lifefe lo ledanane, loto holiyo-oiye, laito, ³⁶liwila oto libo, Nena idafa lifefe lo ledanaiye, loti holiyaiye? loto loga o betiye. ³⁷Loga o betito, liwila oto lomuibo, Hemo lame-naka nabagi ananibo hamenalo ya lemo ma fulo aga onaleka ito ido ma aga adawaleka ito ledo, laiye.

³⁸Fetu laifa, ido Yesukafo fetu lobibo, Hemotina ya ha laibo monawa ya holifefe ladámáiye. Nemo hasuwala fi nedabo kapu ya hemotina yaidana oti ogofuti linaiye? Ido noku i betiyabo yaidana oti ya hena naba-naba yamo noku i nedanabo idafa ayaidana oti li ogofunaife? lito, ³⁹liwila oti laibo, Lemo ogofuwoiye, loti lomuwaiye.

Lomuito, fetu lobibo, Nemo hasuwala fi nedabo idafa ya hemotina ayaida linaiye. Ido nosámibo idafa fe nedabo yagi hemotina o betinafa, ⁴⁰ido nemokafo ma fulo ane onaleka edoto ido ma fulo adawaleka edoto anobo ya ogofuwámowe. E'e,

ebawa ya wenina lifefe lo betitaibo ebatina ne, loto lobiye.

⁴¹ Lobito, ege moniyabo we teni (10) ya hawa holititi sebatina hala-kala lito, Yemusite, Yonite holi nosámibo biti hanu biyae. ⁴² Yagunu Yesukafo alo, loto li nuba o betito fetu lobibo, Eito feka wenina hiyabatina we yasi onona liyabo ya eimotina hulitina li faka loti auba iti, fetu feyalo, fetu feyalo, loti ha lobi-lobi ama ne. Ido hiyabatina wenaba yagi auba iti lobiti hiyaba o beti-beti abo monatina ya hemotina holi minama ne. ⁴³ Holi minafa, ido hemotinagu monawa ya molámilo. We makafo hemotina yauti hulinegi we minanowe, loto holinaibo we ya hemotina houba-naba ononatina ya liyaneyo, loto lomuwowe. ⁴⁴ Ido we makafo hemotina yauti wenabatina ona minanowe, loto holinaibo we ya ononatina we minoto muki houba-naba o betiyaneyo, loto lomuwowe. ⁴⁵ Ido yako minámiye. Nemo We Hula obo ya houba-naba o nedanae, loto ámowe. E'e, nemo houba-naba o betinowe, loto obo ne. Ido lifimatina yagunu hofu beti fulitanaiye, loto fulito wenina muki meina fito li liwila oto linowe, loto obo ne, loto lobiye.

*Yesukafo we nomuna likaibo li falatibo hala
(Mt 20:29-34, Lu 18:35-43)*

⁴⁶ Ena lo Yeliko fedato, Yesugi ege-ege moniyabo wegi wenina mau naba yagi numuna meya naba fulitoti uwato ya Timeusi hipala Batimeusi nomuna likaibo we ya hanu anawalo amedoto idafa wako lo-lo o minoto, ⁴⁷ Yesu Nasaleta numudoti aibo we aiye, loti labo ha holito apito ha naba loto fetu libo, Yesuwo, Defiti

yufa fibo we, milumane holiyo, loto ha loto liye. ⁴⁸ Feto lito, wenina mukisi hanu muti feto labo, Ha hedámo, lomuwafa, ito yoto ha naba loto libo, Yesuwo, Defiti yufa fibo we, milumane holiyo, lito, ⁴⁹ Yesukafo ha libo holito sinoi minoto feto libo, Wewa ano, loti sula filo, lito nomuna likaibo we ya sula fiti feto lomuwabo, Ake iyo. Suka fiye. Sinoiyo, lomuwato, ⁵⁰ emokafo ulalo owo mofuibo ya fiyasi fuloto sato moloto sinoito Yesu nedo aiye. ⁵¹ Aito, ya Yesukafo loga o edaibo, Nemo ya hemo neidafa-neidafa fe nedanaiye, loto holiyane? lomuito ya nomuna likaibo wekafo feto lomuiibo, Api lilibiyanibo we, nomune wanowe, loto lomuito, ⁵² Yesukafo feto lomuiibo, Hanudo ya uwo. Hemo holi hikitanibo yakafo li faka lo hedotaiye, loto lomuito ayalo ya nomuna falatito hanudo uto ege molaiye.

11

Yesukafo hiyaba we wehudi yaidana oto Yelusalemu yoibo ha

(Mt 21:1-11, Lu 19:28-4 Yo 12:12-19)

¹ Ena loti, Yelusalemu alili moloti Betefage numudo ido Betani numudo Olifi obulalo lo fedoti Yesukafo ege-ege moniyabo we loiti ya idipi moloto feto lobibo, ² Numuna meya waibo nomudinalo yalo uti yonaido ya safu-dogi mofola meyalo moniyámabo ma nala itabo minanaibo wa edanaibo ya nalalo wina oti liti liwila oti nemo minodo aliyo. ³ Ido we makafo, Hemotina ya nedafaito feto aiye? loto loga o betiyagetoma, feto lomuliyo, Wenaba ononala ma nenako, ya litoto

aloko hofa liwila oto melo ilifi molanaiye, loti lomuliyo, loto lobito idipi molaiye. ⁴Idipi molaito, uti safu-dogi mofola ya hanudo nebo numuna hanu welalo nala iyabo li oloto piti nala wina aito, ⁵wenina ma yalo amedoti minabo yasi feto labo, Hemotina safu-dogi mofola ya nedafaito wina ae? loti loga o betiyato, ⁶Yesukafo ha lobibo yamaidana oti lobito holiti, O, ilimiti wiliyo, lato, ⁷safu-dogi Yesu nedo ilimiti uti ya utinalo owo mofuibo ya meyalo molaito Yesu yoto amedoto ne. ⁸Amedoto neto, ya wenina muki utinalo owo hanudo molomo uwato, ido wenina masi yá akawa miguti fukoti ya hanudo unaido holaleka molomo uwae. ⁹Ido homu molabo weninagi ido egeka molabo weninagi yasi su naba loti feto labo,

Aiyo, siyane, hosana!

Wenaba huliyalo aibo we ya dowo loto holimo wibo ne.

¹⁰ Awatefo-holofate Defitikafo weninala hiyaba dowo o betibo monala yaidana oto wewa yakafo hiyaba dowo o ledanaibo mona ya dowo loto holimo unubo mona ya ne.

Yoisau okulumau minabo yagi ayaidana oti, Aiyo, siyane, hosana, loti lo-lo ae, loti ya ha naba loti lomo uwae.

¹¹ Ena Yesukafo Yelusalemu yoto uto fele huliyagi numuna nabau yoto idafa-adafa muki ya wa hulito ya moda midipu inogolaito emogi ido ege moniyabo we tuwelu (12) yagi liwila oti Betanika u fedae.

*Yesukafo yá sigolo hofa iyámanaiye, loto libo ha
(Mt 21:18-19)*

¹² Leda Betanika fuloti uwado hanudo Yesu in-
agunu fulito ¹³ ya yá sigolo ma aila ibo faiga nebo
ya wa edoto uto ilawa ibo ya moni wita anowe,
loto yá nedo wifa, ilawa ibo hamena mináminako,
ilawa ibo li oloto piyámoto yá ailako waiye. ¹⁴ Yá
ailako wato, yá fetu loto lomuiibo, Ilawaka ya
wenina ma hofa námanae, loto lomuiye. Hawa
ya lomuiibo ege-ege moniyabo we ya holiyae.

*Yesukafo fele huliyagi numunalau wenina idafa
hefanalo fulabo heni betibo ha
(Mt 21:12-17, Lu 19:45-48, Yo 2:13-22)*

¹⁵ Yesu ya Yelusalemu lo fedoto fele huliyagi
numuna naba hilalau ya yoto idafa meina fiyabo
weninagi idafa hefanalo fulabo weninagi ya apito
heni feka iye. Ido hefana hola eito-eito nebo ya li
filiga-filiga abo wenina folomotinagi, ido wenina
nama mulu meinalo fulabo wenina onona folo-
motina yagi li elepa ito fululu kaiye. ¹⁶ Fululu
kaito, wenina idafa-adafa liti fele huliyagi nu-
muna naba hilalau yoti lumuti abo wenina ya
fetu feyámilo, loto lo fuko betiye. ¹⁷ Lo fuko betito
api itibito fetu lobibo, Gotikafo fetu libo,
Numunane ya wenina mikau-mikau ya ha
lonumu-numu abo numunae, loti lanabo
ne,
loto ha mono lufuwau (Ais 56:7) nebo ha ya
ne. Fetu nefa, hemotina li ugele we numunatina
yaidana o minae, (Jer 7:11) loto lobiye.

¹⁸ Hawa ya lobibo yagunu wenina muki elegiy-
ato sokila hi mu-mu abo we hiyabatina wegí, ido

lo molaibo ha api itibi-itibi abo wegi holiya holiti hofu fulinabo hanu moni wita ae.

¹⁹ Ido lunaga midipu inogolaito Yesugi ege-ege moniyabo wegi numuna meya naba ya fulitoti uwae.

*Yesukafo Goti holi hikito muilo, loto lobibo ha
(Mt 21:20-22)*

²⁰ Leda hanudo monimo uti ya yá sigolo lu-fawagi ailagi muki moda megunibo ya wae.

²¹ Wato, Pitakafo hala kito Yesu ya fetu lomuibo, Api lilibiyaniwo we, wao. Hemo ya yá sigolo li hopaitanaibo ha lomuwanibo ya moda meguniye, loto lomuito, ²² Yesukafo liwila oto lomuibo, Goti ya holi hikito muilo. ²³ Ha ona lobiyowe. Goti holi hikito munaibo wekafo obula me ya ya ho noku sinoito uwo, loto hala loiti kiyámoto lomunaibo ya moda ha lobo ya oloto pi nedanaiye, loto hala ki hikitoto hinaibo ya feito oloto pi edanaibo ne. ²⁴ Yagunu lobiyowe. Idafa ma muki yagunu linune, loti holi hikitoti Goti lomunabo ya moda linae.

²⁵ Ido sinoito minoto Goti lomunanibo hame-nalo ya we ma mona nosámibo ma molo hedaibo we lifimala ya hilili edo. Fetu feyananibo ya Mekafo okulumau nebo we yakafo hemo lifimaka yagi ayaidana oto hilili o hedanaibo ne. [²⁶ Feito nefa, we ma lifimala hilili o edámananibo ya Mekafo okulumau nebo we yakafo lifimaka hilili o hedámanaibo ne, loto lobiye.]

*Yesu hema welalo api lilibiyane? loti loga o edabo ha
(Mt 21:23-27, Lu 20:1-8)*

²⁷ Ido hofa lo Yelusalemu fedato, Yesu fele huliyaigi numuna naba hilalau moni neto, sokila hi mu-mu abo we hiyabatina we ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we ido Yuda wenina hiyabatina we ya emo nedo loti ²⁸ fetu loti loga o edabo, Idafawa fetu fe-fe minanibo ya hema welaloti fe-fe ane? Ido hemakafo fetu lohumito fe-fe ane? loti loga o edae.

²⁹ Loga o edato, Yesukafo liwila oto lobibo, Nemo ha ma loga o betinogolowe. Liwila oti lonomatoma hema welaloti idafawa fe-feyobo ya lobinogolowe. ³⁰ Yoni ya hema welaloti wenina noku i beti-beti aiye? Okulumau nebo we welaloti nefe, ido wenina wetinaloti nefe? Lonumilo, lobiye.

³¹ Lobito, eimotinagu loyolalo-melo oti fetu labo, Lemo ya okulumau nebo we welaloti ne, loto lanubo ya emokafo, Aiyo, hemotina nedafaito holi hikito umámae? loto lolumunogolaifa, ³² ido wenina wetinaloti ne, loto lanube? loti hatina ligi-ligi kiyabo, ya wenina muki Yoni ya polofeti ona ne, loti holiyanako, wenina holiyana holiyae. ³³ Yagunu liwila oti fetu lomu wabo, Ya holiyámone, loti lomu wato, Yesukafo libo, Nemo yagi ayaidana oto hema welaloti idafawa fe-feyobo ya lobiyámanogolowe, loto liye.

12

Hiyaba we nosámabo nala waini migu onona liyabo hatina

(Mt 21:33-46, Lu 20:9-19)

¹ Ena Yesukafo wase ito ha apito lobibo, We makafo mina hila li hona oto fito migu nala waini

ilawa hifito hidinagunu nala ilawa lipiyanabo hale ya lito migu hiyaba anabo numuna huiye. Feto fe hulo itoto mina ononawa ya hiyaba abo we adinalo moloitoto monimo eba faiga ma wiye. ² Uto, nala waini ilawa falatibo hamenalo ya mineuti ilawa falatibo ma ya homato lito liwila oto ano, loto mina hiyaba abo we minadoka houba-nabala we ma ilifi molaito wiye. ³ Wifa, ido analo-hinalo liti hofu edoti idafa ma umámoti heni fulato liwila oto aiye. ⁴ Liwila oto aito mina yawala yakafo houba-nabala we ma ya hofa ilifi molaito wifa, manana hofoti nosámibo idafa fe edae. ⁵ Feto fe edato, aliga we magi ya ilifi molaito wito wewa ya hofu fuliyae. Hofu fuliyato, we abi ya idipi molaito uwafa, maleka ya hofu betiyae. Maleka ya hofu beti fuliyae. ⁶ Hofu beti fuliyato, ilifi molanaibo we makoko ma nebo ya hipala lula-hala muibo we ya ne. Hipalawa ya aliga ilifi minado ya moloto feto loto holibo, Hipane huliya ya li faka lanigilae, loto holito ilifi molaiye. ⁷ Ilifi molaibo wewa wibo ya mina hiyaba abo we yasi wa edoti eimotina yau feto labo, Emo ya Melafokafo idafa-adafala li weuna fi edaibo wema ne. Yagunu hofu fuliyokelo. Melafu fulinaibo hamenalo ya weuna fi edaibo idafa muki linogolone, loti ⁸ analo-hinalo liti hofu fuliti hono ula ya migu yauti fulu feka itae.

⁹ Ena waini ilawa mina yawalakafo neidafa-neidafa anaiye? Holiyafe? Emokafo mina hiyaba abo wenina minadoka loto hofu beti fulito migu onona ya eito wenina adinalo molanogolaiye.

¹⁰ Ido mono lufuwau ya feto libo,

Hefana ya numuna huwabo wenina wa aifa idafaidana itabo nefa, ido aya hefanawa yama moda numuna lagi hola fibo ne.
¹¹ Wenaba yakafa idafawa fetu libo ya wato elegiyone,

loto ha mono lufuwau (Sng 118:22-23) nebo hawa ya hitámafe? lotu loga o betiye. ¹² Loga o betito, emotinasi wase ito ha libo ya holiyabo, Lemo ya lo ledaibo yagunu nala i edanune, loti holafa, wenina mau minabo holitina holiti ya fulu edoti uwae.

Hefana takisi Sisa munube? loti Yesu loga o edabo ha

(Mt 22:15-22, Lu 20:20-26)

¹³ Ena aliga Falisi wenina magi ido Heloti ege molabo wenina magi Yesu ya ha nosámibo lanaido ya sigiya lomune, loti emo nedo idipi molato ¹⁴ emodoka loti fetu lomuwo, Api lili-biyonibo we, lemo holiyonibo ya hemo ha onako lo-lo ane, lotu holiyone. Ido aifa weninafe, ido hilitina nebo wenina ya hilitina holiyámoto, haka ligi-ligi kiyámoto Goti hanulalo moninabo mona ya ona fefe lotu api lilibi-lilibi minane. Yagunu lagetó holine. Hiyaba we wenaba Sisa hefana takisi mu-mu onibo mona ya Goti nomunalo ya fefe lotu nefe? Feito mu-mu anubemo, ido umámanune? loti lae.

¹⁵ Fetu lafa, ido Yesukafo monona loiti iyabo monatina hilitoto ya fetu lobibo, Neidafaiti hepa molo nomae? Hefana denaliyasi ya nilibiyato wanowe, lotu lobito, ¹⁶ hefana ma li muwato watoto loga o betibo, Weuna hefanawalo ya hema weuna ne? Ido lufuwa yagi hema idafala ne? lotu

loga o betito, liwila oti lomuwabo, Ya Sisa idafala ne, loti lae. ¹⁷ Feto lato, Yesukafo feto lobibo, Feto Sisa idafala liti ya Sisa liwila oti muilo. Ido Goti idafala liti ya Goti liwila oti muilo, lito, elegi minae.

Fuliyaguti sinoiyabo yagunu Yesu loga o edabo ha
(Mt 22:23-33, Lu 20:27-40)

¹⁸ Ena Sadusi we yasi wenina fuliyaguti hofa sinoiyámanigilae, loti lo-lo abo wenina ya Yesu nedoka loti feto loti loga o edabo, ¹⁹ Api lilibiyanibo we, Mosesekafo mono lufuwau feto loto ibo, We ma fuliyagetoma, olonafo hofawa minoto olufola ma li oloto piyáminako, fulibo we unalafo yakafo wena-hiyonawa ya lito yalafodo olufo li oloto pi edanaiye, loto lolumibo ne. ²⁰ Ido we ma hipala seweni (7) minagu yauti homu we yakafo wena lifa, olufola hedo molámoto fuliye. ²¹ Ido fulibo we unalafo makafo wenawama lifa, olufola li oloto piyámoto ayaidana oto fuliye. Fulito, ya aliga unalafo naba tili (3) yakafo wenawa ayamaidana aiye. ²² Feti hipawa seweni (7) yama ayaidako oti olufo ma hedámoti fuliyato, aliga wenawa yamagi fulibo ne. ²³ Ena yalafo-unalafo seweni (7) ya wenawa liyabo yagunu fuliyaguti hofa sinoinabo hamenalo ya hema olonafo minanaibo ne? loti loga o edae.

²⁴ Loga o edato, Yesu liwila oto lobibo, Hemotina ya mono lufuwau nebo ha yagi ido Goti aubala yagi holifefe ladámanako, yagunu hopa ha lo minae. ²⁵ Wenina fuliyaguti sinoinabo hamenalo ya we wena mofu molámoto, we wena

adinalo li biyámanigilae. E'e, enisole okulumau minabo yaidana oti minanigilae.

²⁶ Ido wenina fuliyaguti hofa sinoinabo yagunu hemotina Mosese mono lufuwa igu ya yá hefolalo so libo hala lufuwa ibo ya hitámafe? Yalo Gotikafo ha fetu lomuibo,

Nemo ya Abalahamu Gotila minoto, ido Aisaka Gotila minoto, ido Yekopu Gotila minowe, loto ha mono lufuwau (Kis 3:6) ya nebo ne.

²⁷ Emo ya wenina fuliyabo Gotitina minámiye. E'e, wenina hofawa minabo wenina Gotitina ne. Hemotina hopa-napa hatina ki minae, loto ya lobiye.

Lo molaibo ha yauti ha ma homu uto auba ibo ha
(Mt 22:34-4 Lu 10:25-28)

²⁸ Ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we minaguti ma loto moliya fiyabo ha holito Yesu ya ha dowu lotu liwila oto lobibo hala holito fetu lotu loga o edaibo, Lo molaibo ha muki yauti nena ha ya u homu uto auba ibo ha ne? lotu loga o edaito,

²⁹ Yesukafo liwila oto lomuibo, Ha ya u homu uto auba ibo ha feito ne:

Isilaeli weninao, hemotina ya holilo. Wenaba Gotite ya Wenaba makoko ne. ³⁰ Lutinahatina muki, ido weudina muki, ido hatina-manadina muki, ido aubatina muki, ya wenaba Gotitina ya muilo,

³¹ Ido auba ibo ha naba tu (2) ya feito ne:

Heimokagunu holiyanibo yamaidana oto weni-naka muki ya luka-haka bi-bi o mino,

loto ha mono lufuwau (Lo 6:4-5, Wkp 19:18) nebo hawa loitiwa ya ha makafo ya li fulo edámanaibo ne, loto lomuiye.

³² Lomuito, ya fetu lomuibo, Api lilibiyaniwo we, ha fefe loto lane. Goti ya makoko ne. Ido eito ma minámiye, loto lanibo ya ha ona lane. ³³ Ido hawa lanibo, Lutina-hatina muki, ido weudina muki, ido hatina-manadina muki ya Wenaba Gotitina ya muilo. Ido heimokagunu holiyanibo yaidana oto wenina muki luka-haka bi-bi o mino, loto libo hawa yakafo sokila hi muwabo idafa muki, ido hofu hi muwabo idafa muki yagi ya li fulo betiye, loto liye.

³⁴ Fetu lito, Yesu ya wewa ha fefe loto lomuibo hala holito fetu lomuibo, Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo hilalau yonabo hanu ya hemodoka selo molaiye, loto lomuiye.

Yaloti ya wenina holiya holiti hofa loga-miga o edámae.

Yesukafo Goti ilifi molaibo we Kilisto yagunu loga o betibo ha

(Mt 22:41-46, Lu 20:41-44)

³⁵ Ena Yesukafo fele huliyaagi numuna naba hilalau ha mono api itibi nebo hamenalo ya fetu loto loga o betibo, Lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yasi Goti ilifi molaibo we Kilisto ya Defiti ouwamela ne, loti lo-lo abo ya igaidana oti lo minae? ³⁶ Weuna Fele yakafo Defiti mino edoto welau ha molaito, fetu libo,

Wenaba yakafo Wenabane ya lomuibo, Ane onaleka amedoto hiyaba oto minageto, ya

uwokafo-mota fulo higa feumau betinogolowe, loto libo ne, loto ha mono lufuwau (Sng 110:1) ya nebo ne. ³⁷ Ido Defiti ya eimolakafo lomuiibo, Wenabane ne, loto lito ya Kilisto ya igaidana oto Defiti yufa figu yauti minoto ido Wenabala yagi ne? loto liye.

Lo molaibo ha api itibi-itibi abo monatina
(Mt 23:1-36, Lu 11:37-54, 20:45-47)

Ido wenina mau naba minabo ya hawa ya holiti lutina-hatinau dowo loto holiyae. ³⁸ Yesukafo api itibito feto lobibo, Hemotina ya lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yagunu holiti wati monilo. Emotina yasi utinalo owo fana-fana iti moniti, ido maketilo ya wenina wa ledoti, aiyo-weiyo lolumunae, loti holiti, ³⁹ ido Yuda wenina mono numunatinau yowabo ya wenina nomudinalo folomo welalo yako minanune, loti holiti, ido wetina-idafa nanune, loti feyabo hamena ya folomo welalo homu yaloko minanune, loti holi minae. ⁴⁰ Ido wena-hiyona numunatina idafa-adafatina aifa liti, ido wenina wa ledanae, loti ha fana-fana Goti lomu-lomu o minae. Aya weni-nawa ya lifima ha naba-naba liwila oti linabo ne, loto lobiye.

Wena-hiyona makafo Goti idafa ma muibo ha
(Lu 21:1-4)

⁴¹ Yesu ya fele huliyagi numuna nabau hefana-huwamena yau fulo-fulo abo ebato selo sinoi minoto wenina naba mau minabo yasi hefanatina fulabo ya wa beti ne. Wa beti neto, wenina idafa-adafa wa nabo muki ya hefana naba fulafa, ⁴² wena-hiyona ma idafala minámibo ya loto

hefana luta hefola loitiko ma fulaibo ya wani (1) toya yaidana oto ne. ⁴³ Wenawa fulaibo ya watoto ege-ege moniyabo we ya alo, lobito emodoka ato feto lobibo, Ha ona lobiyowe. Wena-hiyona ya idafala minámibo yakafo hefanala huwamenaku fulaibo ya wenina muki hefanatina fulabo ya li yoima o betiye. ⁴⁴ Aya wenina ya idafa-adafatina wa nagu yauti fulafa, emo idafala minámigu yauti ya idafa hefola efoma mino edaido yama moda fulo hulinako, ya ma minámiye, loto lobiye.

13

Yesukafo fele huliyagi numuna naba u hopa unaibo ha libo

(Mt 24:1-2, Lu 21:5-6)

¹ Yesu ya fele huliyagi numuna naba fulitoto lumito ya ege-ege moniyabo we yauti makafo feto lomuiibo, Api lilibiyanibo we, waohae. Hefana naba-nabagi ido numuna nabagi ya dowaliye, loto lomuito, ² Yesukafo liwila oto libo, Hemo ya numunawa naba wabe? Hefana makafo hefana ma mulalo nebo meidana oto waitámanigilae. E'e, muki ya itifu fulato, lumu fou lanogolaiye, loto liye.

Hena naba lo fedanaibo hala

(Mt 24:3-14, Lu 21:7-19)

³ Yesu Olifi obulalo amedoto neto fele huliyagi numuna naba holaleka neto Pitale, Yemusile, Yonile, Adulule ya eimotinako emo nedo loti feto lomuwabo, ⁴ Idafawa ya nenafeko oloto pinaibo ne? Ido idafawa muki ya moda alilitagetoma,

ya nena idafa fedageto wa edanune? Lolomo, lomuwae.

⁵ Feto lomuwato, Yesukafo liwila oto lobibo, Hemotina ya hote itanae, loti wati monilo.

⁶ Wenina abi loti ya loti huline liti feto lanabo, Nemo ya nilifi molaibo wewa ya minowe, loti wenina muki hotina inigilae.

⁷ Ido fina ha, ido lowa ha holutima, holi biyámaneyo. Idafawa oloto pinogolaifa, mika okuluma hulanaibo hamena ya onesa oloto piyámanogolaiye. ⁸ Ido wenina mika malekagi mikalokati lowa fina fimo uwato, ido mikalo wehudi ma weninalagi, ido ma weninalagi ya lowa fina fimo unigilae. Ido mikau-mikau mima naba oto, ido inagunu fulinabo hamena ya oloto pinaibo ne. Idafawa holinabo, ya wenipa utina ogofu aito olufotina hedabo yaidana oto ne.

⁹ Hemotina ya wati monilo. Hemotina ya adinalo-hidinalo liti idipiti uti kanisole wenina adinalo biyato, ido mono numunatinau ikula hofu betinabo ne. Ido hemotina nege molabo yagunu wenina hiyabatina we wenaba ido mikalo wehudi nomudinalo ya li sinoi betinigilae. Feto fe betiyato ya nemo hane lobinae. ¹⁰ Ido homu hane ukune dowu ya wenina mikau-mikau lo oloto binigilae.

¹¹ Ido adinalo-hidinalo liti idipiti uti li halo molo betinabo lusanigu uwatoma, hemotina ya ha igaidana oto liwila oto lobinubo ne? loti hatina loiti-loiti kiyámilo. Aya hamenalo ya heimotina hatinalokati ladámanigilae. E'e, Wena Fele yakafo wetinalo ha lanabo molanaibo hawa ya aifa lobilo. ¹² Ido yalafokafo unalafa

ya uwolafo-mota adinalo biyageto hofu fulinabo ne. Ido melafokafo olufola ya uwolafo-mota adinalo biyageto hofu fulinabo ne. Ido olufotina yasi otinafo metinafo metina biti uwotinafo-mota adinalo biyato hofu beti fulinabo ne. ¹³ Hemotina ya weninane minanako, wenina muki holi nosámibo-asámibo binafa, holi hiki loti auba iti minobo henawa hulanaibo hamenalo yonabo wenina ya li nomudina wanaibo ne, loto lobiye.

Idafa nosámibo-asámibo muki idafa li hopaitanaibo idafa ha

(Mt 24:15-28, Lu 21:20-24)

¹⁴ Nemo lufuwa me ya iyobo ha ya hemotina hitanabo ya hatina kifefe loti monawa holifefe loti holilo, loto lobiyoue. Yesukafo ha ma onu ito lobibo, Ido aliga idafa nosámibo-asámibo muki idafa li hopaitanaibo idafa ya loto Gotikafo, E'e, libo ebalo minanaibo ya wati Yudia mikalo minanabo wenina ya obulalo holi yonae. ¹⁵ Ido ma numuna obito minanaidoti ya lumuto numunalau yauti huwamenala liyámanogolaiye. ¹⁶ Ido makafo minawau onona linaidoti ya hofa liwila oto uto ulalo owo ya liyámanogolaiye. ¹⁷ Ido aya hamenalo ya aiyo, wenipa olufotina houmatinau nebogi, ido wenipa olufotina amina bi minanabogi ya hena naba-naba holinabo ne. ¹⁸ Ido idafawa fedanaibo ya asi naba anaibo hamenalo oloto pitanaiye, loti Goti lomu-lomu o minalo. ¹⁹ Idafawa oloto piyagetoma, hena naba-naba holinabo idafawa ya Gotikafo mika okuluma li oloto pido akaimati ya henawa naba-naba

yaidana oloto piyámibo ne. Ido aliga yagi henawa yaidana ma oloto piyámanaibo ne. ²⁰ Ido Wenabakafo hamenawa ya li fouma itámibo neko, wenina ma ya minámadi ne. Feito nefa, emokafo weninala weuna fi betibo yagunu holito hamenawa ya li fouma itaibo ne.

²¹ Ido aya hamenawalo ya we makafo lanaibo, Walo. Ilifi molaibo we Kilisto me ya ya ne, loto lanaife, ido, Walo. Yowa ne, loto lanaibo ya holi hikito umámilo. ²² Wenina ma oloto piti sugi ha lanabo, maleka, Nemo nilifi molaibo we Kilisto minowe, lato ido masi, Nemo polofeti minowe, loti anabo, ya idafa hofawa naba-naba eito-eito ido aubatina idipibo idafa li oloto pinabo, ya Goti weuna fi betibo weninala yagi hotina inune, loti ogofunabo neko ya hotina inadi ne. ²³ Feto feyanabo ya hemotina wati hiyaba oti monilo. Idafa-adafawa muki aliga anaibo idafa yagunu homu oloto piyámibo hamenalo ha muki ya moda lobiyowe.

*We hula liwila oto anaibo ha
(Mt 24:29-31, Lu 21:25-28)*

²⁴ Ena henawa naba hulageto, aya hamenalo ya,

Fo ya midipu ito, igana lamenala ya hulito,
²⁵ ofiya ya okulumauti limo iyageto, okulumalo nebo idafa muki ya momoga anogolaiye,

loto ha mono lufuwau (Ais 13:1 34:4) ya nebo ne.
²⁶ Aya hamenalo ya nemo We Hula ya aubane lamenane naba-naba mino nedageto okulumalo limuku loto ya wa nedanigilae. ²⁷ Nemo enisolene

ya idipi moloto uti fo yoidokati fo lumidoka mikau-mikau yauti weuna fi betiyobo weninane ya idipiti li nuba o betinabo ne.

Yá sigolo monala yamo lilibibo ha
(Mt 24:32-35, Lu 21:29-33)

²⁸ Hemotina ya yá sigolo monala yamo idafa lilibibo ha ya holifefe loti holilo. Yá sigolo akawa ya adoloma bu loto nowala minoto aila hofawa itoma, ayalo fo lanaibo hamena alili aiye, loti holiyae. ²⁹ Feito idafawa muki lobiyobo ya oloto piyageto hemotina wa minanabo, hamenawa moda ona selo molotaibo ne, loti holinigilae. ³⁰ Ha ona lobiyowe. Hamena onesa me ya minabo wenina maleka fuliyámato ya idafawa muki lobiyobo ya oloto pinaibo ne. ³¹ Holilo. Mika okuluma ya hulanogolaifa, hane ya minowa-minowa omo yoto huladámánaibo ne.

Idafawa lo fedanaibo ha
(Mt 24:36-44)

³² Idafawa muki oloto pinogolaibo hamenala, ya ma holi minabo wenina ma minámæ. Ido okulumalo enisole ya holiyámæ. Ido Hipala nemo yagi ya holiyámowe. E'e, Metefo yako ya holi ne.

³³ Ido hemotina yagi hamenawa oloto pinaibo ya holiyámanako, nomudina falatoti wati hiyaba oti minalo. ³⁴ Hamenawa oloto pinaibo ya we ma faiga wibo yaidana oto ne. Wewa numuna fulitoto uto houba-nabala we idafa-adafala hiyaba o edanabo wenina muki onona bito ido hanu welalo hiyaba o minanaibo we ya wato hiyaba oto mino, lomu itoto wiye. ³⁵ Ido numuna

yawala ya nenafeko liwila oto anaiye? Lunagafe? Luwailafe? Okolofu lanaidofe? Ho lanaidofe? Liwila oto anobo hamena ya holifefe ladámanako, yagunu wati hiyaba alo. ³⁶ Nemo haita liwila oto loto, hemotina uwo uno minanabo ya li oloto pitanowe, loto, wati hiyaba alo. ³⁷ Ido hawa hemotina lobiyobo ya wenina muki ayaidana oto fetu loto lobiyobo, Wati hiyaba alo, loto lobiyowe, loto lobiye.

14

*Yesu hofu fulinigili hudala hiyabo ha
(Mt 26:1-5, Lu 22:1-2, Yo 11:45-53)*

¹ Ena hamena loiti utaito, Goti Uta o Betibo foliwagi, ido beleti lifefe lagu yisi molámoti aifa hiti no-no abo foliwagi ya oloto pinaibo sokila hi mu-mu abo we hiyabatina we ido lo molaibo ha api itibi-itibi abo we yasi Yesu nedo momona oti analo-hinalo nala iti hofu fulinigili ha loti lo moloti hudawa hiyafa, ² wenina ya abi lanako, fina fitanae, loti foliwalo ya hofu fuliyámanune, loti lae.

*Wena makafo no ladanuwa aibo Yesu atalalo
leki edaibo ha
(Mt 26:6-13, Yo 12:1-8)*

³ Ena Yesu ya Betanika numudoka ya homu okola hilibo we Saimoni numunalau amedoto minoto wela-idafa no neto, wena makafo nomu hefana pana hibo nomuku no ladanuwa aibo nalitikafo lifefe labo meinala naba nebo ya lito loto nomuma wela lekoto no ya Yesu atalalo leki edaiye. ⁴ Leki edaito, wenina minagu yauti masi lutina hala-kala lito, eimotina yau fetu

labo, Nowa ladanuwa aibo ya neidafaito aifa fulaiye? ⁵ Idafawa ya hefanalo fulaibo neko, we ma melege mako onona liti meina libo yaidana oto lito idafa wa námábo wenina ya biyadi ne, loti auba iti hanu muwae. ⁶ Hanu muwato, Yesukafo lobibo, Waiti edalo. Nedafaito ya hanu mu minae? Emo yakafo idafa dowá fe nedaiye. ⁷ Holiyafe? Idafa wa námábo wenina ya moda hemotinagi hamena-hamena maina keloti minato, adina li faka lanune, loti holinabo ya aifa adina li faka lanigilafa, nemo ya hemotinagi hamena-hamena maina minámanogolo ne. ⁸ Emokafo ya fulinobo hamena selo molainako, yagunu homu no ladanuwa aibo unelo lekibo ya fuliyoto hale li nedanigilabo yagunu ya fetó fe nedaiye. Fetó fe nedanaibo idafa ya fe nedaiye. ⁹ Ha ona lobiyowe. Hane ukune dowá mikau-mikau lobimo unado ya wenawa me ya idafawa fe nedaibo hala yagi lobimo uwato ya emogunu holiwa-holiwa minanigilae, loto lobiye.

*Yudasikafo Yesu ya uwolafo-mota adinalo binowe, loto libo ha
(Mt 26:14-16, Lu 22:3-6)*

¹⁰ Ena Yesu ege moniyabo we tuwelu (12) ya minaguti Yudasi Isikalíyoti yakafo, Yesu ya uwolafo-mota adinalo molanowe, loto sokila hi mu-mu abo we hiyabatina we minado wiye. ¹¹ Wito, hala holiti ake naba-naba oti meina humunune, lo molo muwato, Yesu adinalo binaibo hanu ya moni wita omo wiye.

Yesugi ege-ege moniyabo wegi Goti Uta O Betibo wetina-idafa nabo ha

(Mt 26:17-25, Lu 22:7-14, 21-23, Yo 13:21-30)

¹² Ena foliwa beleti lifefe lagu fudanaibo idafa yisi molámoti aifa hiti no-no abo foliwa lo fedito, homu hamenalo ya Uta O Betibo hate molotanaiye, loti sipisipi mofola hofu hiti no-no abo ne. Aya hamena ya fedito ege moniyabo we Yesu nedo loti fetu loti loga o edabo, Numuna igau Goti Uta O Betibo wete-idafa hofu hito lifefe lanune? loti loga o edae. ¹³ Loga o edato, ege-ege moniyabo we loiti ya idipi moloto fetu lobibo, Numuna meya nabau yonaído ya we ma no fi-fi abo masa mofuto anaibo we ya hatula anaibo ya ege moloti wiliyo. ¹⁴ Ege uti, numunalau yoibo numuna yawala fetu lobiliyo, Api lilibibo wekafo ya nege-nege moniyabo wegi Gotikafo Uta O Betibo wete-idafa nanubo eba ya igau ya ne? lotu loga o hedaiye, loti lomuliyo. ¹⁵ Fetu lomunaibo ya eba naba ma hunu-anu wiliti lifefe lotabo eba ya idipiyageto, yau wete-idafa hofu hililo, lotu lobiye. ¹⁶ Lobito, fulu edoiti uti numuna meya nabau yoti Yesu libo idafawa yaidana li oloto piti Goti Uta O Betibo wetina-idafa hofu hiyaiye.

¹⁷ Lunaga fo sapito, ya Yesugi ege moniyabo we tuwelu (12) yagi loti ¹⁸ amedoti wetina-idafa noti minoti ya Yesukafo fetu lobibo, Ha ona lo-biyowe. Hemotina yauti we makafo nemo ya Uwonefo-mota adinalo binogolaiye. Wewa ya nemote wete-idafa noibo we ne, lito, ¹⁹ lutina-hatinau hena naba-naba aito muki fetu lo-muwabo, Nemofe? Nemofe? lato, ²⁰ liwila oto lobibo, Nege moniyabo we tuwelu (12) minagu

yauti mako ma lapeku nemote beleti fuloto idafa lito noibo we ya ne. ²¹ Nemo We Hula ya moda fulinobo hanune yagunu ha mono lufuwau iyado ayaloma ya unogolowe. Feito unafa, ido nemo We Hulama ya uwonefo adinalo binaibo we ya aiyo, lifima ha naba-naba liwila oto linaibo ne. Wewa ya olafokafo hedámibo neko, dowa minadi ne, loto liye.

Yesukafo mono hobina bibo ha

(Mt 26:26-3 Lu 22:15-2 1 Ko 11:23-25)

²² Wetina-idafa no minato, Yesukafo beleti ma lito, dowae, lalowe, loto lomutoto, lekoto ege-ege moniyabo we bito ya lobibo, Lilo. Une ya ne, loto, ²³ ido nomu lito, dowae, lalowe, lomutoto ya bito, muki ya nomu yauti nae. ²⁴ Nato, emokafo feto libo, Me ya ya nemo lunune ne. Gotigi li hutifina betibo ha li auba i edaibo lunune ya wenina abi yagunu lekinobo ne. ²⁵ Ha ona lobiyowe. No waini ya hofa ma moda námoto minomo uto uto Goti wehudi weninala hiyaba o ledaibo hilalau hemotinagi no waini hofawa ma hofa nanogolone, loto lobiye.

²⁶ Lobito, mono nama lo ititi ya feka uti Olifi obulalo uwae.

Pitakafo Yesu huliya li faluku anaibo ha

(Mt 26:31-35, Lu 22:31-34, Yo 13:36-38)

²⁷ Olifi obulalo yowato, Yesukafo libo, Gotikafo feto libo,
Nemokafo sipisipi hiyaba we ya hofoto sipisipi ya upatanigilae,

loto ha mono lufuwau (Sek 13:7) nebo nenako, hemotina muki ya fulu nedoti holi unigilae. ²⁸ Feto feyanafa, ido nemo fulinoguti sinoito ya Galili mikau homu molo betito unogolowe, loto lobiye. ²⁹ Lobito, Pitakafo ha liwila oto libo, Maleka muki ya holi fulu hedoti uwatoma, ya nemo neimone ya moda fulu hedámanogolowe, loto lomuiye. ³⁰ Lomuito, Yesukafo libo, Nemo ha ona lohomowe. Eletifo luwaila okolofo hamena loiti nola ladámageto, ya heimoka yakafo hamena loitigi-makogi ya huline li faluku anogolane, lomuiye. ³¹ Feto lifa, Pitakafo ilalu huto auba ito lomuibo, Hofo fulinabo ya nemogi maina hofu nedo fuliyatoma, moda hulika ya li faluku ámanogolowe, loto lomuito, ido ege-ege moniyabo we muki yagi ayaidanako oti lomuwa.

*Yesukafo Getesemani Melafo lomuibo ha
(Mt 26:36-46, Lu 22:39-46)*

³² Ena Yesu ido ege-ege moniyabo we ya eba ma huliya Getesemani loti emokafo fetu libo, Melo amedoti minalo. Nemo yolalo uto Menefo lomunogolowe, lobito, ³³ Pitale, Yemusile, Yonile idipito uto yaloti apito lula-halau hena naba-naba oto nosámito metolito holito fetu lobibo, ³⁴ Lunehaneu hena naba-naba obo yakafa fulinoboidana aibo yagunu melo minoti hiyaba o minalo, loto lobiye.

³⁵ Feto lo itoto, hefolo ma monimo uto hola-wela mikalo limo fito, hanu ma minageyama, hamenawa ya li fulu nedanaiye, loto Goti ya ³⁶ fetu lomuibo, Wauwe, Menefo, idafa-adafa muki fetu feyananibo ya moda ogofuto minane.

Miluma holiyobo kapu me ya ya li fulo nedanane, loto holiyobo nefa, ido nemo holiyodo molo nedámoto, heimoka holinanido ya molo nedo, loto lomuiye.

³⁷ Lomutoto, ya liwila oto ege-ege moniyabo we minado loto wa betima, uwo uno minato ya Pita lomuiibo, Saimoniyo, uwo unabe? Nemogi hamena foma efoma maina hiyaba ananibo ya ogofuwámabe? ³⁸ Ido idafa ma hepa molo lumuto anaibo idafa lemodoka fedo lumutanaiye, loti wati hiyaba oti Goti lomutiko minalo. Lutinau fetu feyanune, loti holiyafa, ido utina aubala ya hefola ne, loto lomuiye.

³⁹ Fetu lo itoto, hofa uto Melafo homu lomuiibo hama moda ayaidana oto hofa lomuiye.

⁴⁰ Lomutoto hofa liwila oto aibo nomudina fifi aito uwo uno minabo ya wa betito liwila oti lomunabo ha ma minámiye.

⁴¹ Ena hofa liwila oto minado loto fetu lobibo, Aifa minoti uwo unoti foli minafe? Modae. Hamenane ya moda lo fedinako, nemo We Hula ya lifimatina nebo wenina adinalo moda biye.

⁴² Sinoiyato, uwokelo. Uwonefo-mota adinalo bibo we ya moda lo fediye, loto lobiye.

*Yudasikafu Yesu uwolafo adinalo molaibo ha
(Mt 26:47-56, Lu 22:47-53, Yo 18:3-12)*

⁴³ Fetu lobi neto ya ege-ege moniyabo we tuwelu (12) minagu yauti ma Yudasi ya lo fedito ido emogi maina abo wenina mau naba minabo adinau ya mi nabafena mainafafena liyabo ya lo fedae. Lo fedabo weninawa ya sokila hi muwabo we hiyabatina we, ido lo molaibo ha api itibiyabo we, ido Yuda wenina hiyabatina we yasi, Ilimiti

anae, loti idipi molaе. ⁴⁴ Idipi molato, uwolafo-mota adinalo molaibo we yakafo homu lobito libo, Wewa ya mudo edanobo ya ne. Analo-hinalo liti nala i edoti hiyaba o edoti ilimiti wilo, loto lobiye.

⁴⁵ Feto lobito, ya aloko Yesu nedo lo fedoto lomuibо, Api lilibiyanibo we, loto mudo edaiye.

⁴⁶ Mudo edaito, Yesu analo li hiki loti adinau liyae.

⁴⁷ Adinau liyato, wenina selo sinoi minagu yauti we makafo mila fana hebelauti ika oto sokila hi muwabo hiyabatina we wenaba houba-nabala we hala ya fuko fulitaiye. ⁴⁸ Fuko fulitaito, Yesukafo libo, Nemogunu ya ugele we wenaba ne, loti holiti ya mifena mainafafena liti loti nala fi nedanune, loti afe?

⁴⁹ Hamena-hamena fele huliyaḡi numuna naba hilalau ya wenina api itibimo uwodo yama anelo-hinelo liti nala fi nedámabo ne. Feto fe nedámama nefa, ha mono lufuwa iyabo ha yama u ayalo inaiye, loto lobito, ⁵⁰ ege-еge moniyabo we muki ya fulo edoititi holi uwae.

⁵¹ Holi uwato, we hofawe ulalo lafo-lafoko holoibo ya Yesu ege wito emotinasi analo liyato,

⁵² lafo-lafola apaso fulitoto ya apako holi wiye.

*Yesu ya kanisole nomudinalo loga-miga o ed-
abo ha*

*(Mt 26:57-68, Lu 22:54-55, 63-71, Yo 18:13-14,
19-24)*

⁵³ Ena Yesu analo-hinalo li hiki loti ilimiti sokila hi mu-mu abo we hiyabatina we wenaba nedo uwato, yalo sokila hi muwabo we wenabatina muki ido lo molaibo ha api itibiyabo we, ido Yuda wenina hiyabatina we ya lo fedoti nuba oti

minae. ⁵⁴ Nuba oti minato, Pita faigato moloto ege uto sokila hi muwabo we hiyabatina we wenaba numuna hilalau yoto yalo himiwegi maina amedoti so labi oti minae.

⁵⁵ Ena sokila hi muwabo we hiyabatina we-moli, ido Yuda mono kanisole we muki yasi Yesu hofu fulinabo ha li oloto pinune, lafa, ha ma li oloto piyámae. ⁵⁶ Li oloto piyámato, muki ya sugi ha fi munabo ya lo fedafa, ha labo ya u mako aguwámiye. ⁵⁷ U mako aguwámito, wenina masi sinoito sugi ha lo edoti fetu labo, ⁵⁸ Wewa yakafo fetu libo, Fele huliyagi numunawa naba adinagunu huwabo ya lukoto fo hamena tili (3) uwageto numuna ma wenina yasi huwámabo ya hu hulanobo ne, lito ya moda holiyonibo ne, loti lae. ⁵⁹ Fetu lafa, hatina yagi ya u mako aguwámiye.

⁶⁰ U mako aguwámito, sokila hi muwabo we hiyabatina we wenaba yakafo nomudinalo sinoi minoto Yesu fetu lotu loga o edaibo, Hemo ya ha ma liwila oto ladámanabe? Weninawa halo molo hedabo ya nena ha lae? lotu loga o edaifa, ⁶¹ Yesu ya ha liwila oto lomuwámoto ne.

Lomuwámoto neto, sokila hi muwabo hiyabatina we wenaba yakafo hofa loga o edaibo, Hemo mino holimo wibo we Hipala ya hilifi molaibo we Kilisto minabe? lotu loga o edaito, ⁶² Yesukafo liwila oto lomuibo, Nemo ya minowe. Ido aliga nemo We Hula ya aubafofo libo we ana onaleka amedoto minoto okulumalo limuku oloto piyoto wa nedanigilae, lotu lomuiye. ⁶³ Hawa lido ya sokila hi muwabo hiyabatina we wenabatina eimola ulalo owo fekalito ya libo, Ake, neidafaito

ha ma moni wita anubo ne? ⁶⁴ Moda Metefo hamana onesa hibo hala ya holitama ya nenako, yagunu hemotina moda nedafaiye loti holiyae? loto loga o betito, muki yasi, moda fulinaibo ne, lae. ⁶⁵ Feto lato, masi etefu o edoti lafo-lafogunu nomunalo wase iti adinagunu hofu edoti feto lomuwabo, Polofeti ha lolomo, lato, ido himiwe yasi ilimiti uti adinagunu hofu edae.

Pita Yesu huliya li faluku aibo ha

(Mt 26:69-75, Lu 22:56-62, Yo 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Idafawa feto fe edato, Pita ya feka numuna hilalau youmaleka neto, olu ma sokila hi muwabo hiyabatina we wenaba houba-naba oluwa loto ⁶⁷ Pita so labi oto nebo ya wenu wa edoto feto lomuiwo, Hemo ya Nasaletekati aibo we Yesugi minanima ne, lifa, ⁶⁸ emokafo feto libo, E'e, ha lanibo ya holifefe loto holiyámowe, lomuto utu numuna hanu welalo ne. [Neto okolofokafo liye.] ⁶⁹ Yalo neto, houba-naba oluwa wa edoto wenina selo sinoi minabo ilalu huto lobibo, Wewa ya hounalafo-mota? Minagu yauti ne, loto lobito, ⁷⁰ Pitakafo hofa, E'e, lomuiye.

Lomuito, aliga hefola selo sinoi minabo wenina yasi feto lomuwabo, Hemo ya Galili we minaninako, hounalafo-mota? minagu yauti moda minane, loti lomuwae. ⁷¹ Lato, emokafo auba ito liwila oto lobibo, Wewa yagunu ha labo ya moda wa edámowe. Ha ona ladámoto ya Gotikafo li hopa o nedanaiye, liye. ⁷² Hawa lido ayalo ya okolofo hofa kokololo lito ya Pitakafo Yesu ha homu lomuiwo, Okolofo hamena loiti nola ladámageto hemokafo hamena loitigi-makogi (3)

ya huline li faluku anogolane, loto lomuibo ha yagunu holito hufo naba-naba aiye.

15

*Yesu ya Pailati nedo ilimiti uwabo ha
(Mt 27:1-2, 11-14, Lu 23:1-5, Yo 18:28-38)*

¹ Ena ho lito, sokila hi muwabo we hiyabatina we muki, ido Isilaeli wenina hiyabatina weni-nagi, lo molaibo ha api itibiyabo weninagi, mono kanisole we muki yagi nuba oti loyolalo-melo oti hatina li mako moloti Yesu analo nala iti ilimiti uti Pailati analo muwae. ² Muwato, emokafo feto loto loga o edaibo, Hemo ya Yuda wenina hiyabatina we wehudi minabe? lito liwila oto lomuibo, O, hemo heimoka ya moda lane, loto lomuiye. ³ Ido sokila hi muwabo we hiyabatina we yasi muki ha sigiya lomuwato, ⁴ hofa Pailatikafo loga o edaibo, Ha ma liwila oto ladámananibo nefe? Sigiya ha muki lo hedabo ya holiyo, lomuiifa, ⁵ hofa liwila oto lobiyámito, Pailati ya loiti hala kiye.

*Pailatikafo Yesu loga-miga o edaibo ha
(Mt 27:15-26, Lu 23:13-25, Yo 18:39-19:16)*

⁶ Ena melegelo-melegelo aya foliwalo ya gamani hiyabatina wenabama yakafo mau minabo wenina yasi nala we ma huliya lato, ya wina fulo beti-beti aibo mona ya molaiye. ⁷ Ido aya hamenalo ya nala numugu gamanigi fina fiti wenina hofa beti fuliyabo wenina minagu yauti hasuwala fi-fi aibo we ma huliya Balabasi ya ne. ⁸ Ido mau minabo wenina yasi Pailati

nedo loti feto labo, Homu mona molo ledoledo anibo yamaidana oto hofa molo ledole, lae. ⁹ Feto lato, emokafo feto loto loga o betibo, Nemo ya hemotina Yuda wenina hiyabatina we wehudi ya wina fulo edanaiye, loti holiyafe? loto loga o betibo, ¹⁰ sokila hi muwabo we hiyabatina we ya wenina muki holi muti labo holi fulitanigilae, loti holiyabo yagunu wauwa liti anelo molae, loto holiye. ¹¹ Holifa, sokila hi muwabo we hiyabatina we yasi mau minabo wenina sebatinau fali witunu iyato, ya emotinasi feto labo, E'e, Balabasi ya wina edo, lato ¹² feto lobibo, Ena wewa ya Yuda wenina hiyabatina we wehudi ne, loti huliya molabo we ya neidafaneidafa o edanowe? loto loga o betito, ¹³ liwila oti hai naba moloti feto labo, Yá yofolo hofofuliyo, lae. ¹⁴ Feto lato, emokafo hofa feto loto lobibo, Nedafaiye? Nena mona nosámibo ya molaibogunu ne? loto loga o betifa, lo gedoti ilalu huti labo, Yá yofolo hofofuliyo, loti hai naba moloti lae. ¹⁵ Feto lato, Pailatikafo wenina mau naba ya lutina-hatinau dowaloti holinae, loto Balabasi ya wina fulo beti bito ido Yesu ya ikula auba iti hofa edotiti yá yofolo hofofulinae, loto himiwe adinalo molaiye.

*Himiwe yasi Yesu hamana hiyabo ha
(Mt 27:27-31, Yo 19:2-3)*

¹⁶ Ena himiwe yasi Yesu ilimiti uti Lomugamani hiyabatina we numuna huliya Pilatoli-umu hilalau yoti himiwe muki ya li nuba o betiti, ¹⁷ ulalo owo fana luta libo ma holoiedoti, ido nala agina hasuwalagunu helekamu lifefe loti atalalo

holuto i edoti, ¹⁸ feto loti apiti sula fiyabo, Aiyō, Yuda wenina hiyabatina we wehudiyo, siyane, loti ¹⁹ honofa liti atalalo hofō edomo uti etefu o edoti, hidina obula fiti, sugi idafa oti holi umae. ²⁰ Feti hamana hititi, owo fana luta liboma li fuloti eimola ulalo owo liwila oti holoī edoti ya yá yofolo hofō edanigili ilimiti feka uwae.

Yesu yá yofolo hofabo ha

(Mt 27:32-44, Lu 23:26-43, Yo 19:17-27)

²¹ Yesu ilimiti uwado, ya we ma Alekisadate Lufusite metinafo huliya Saimoni ya Sailinikati we hanudo Yelusalemuka unowe, loto aido ya wa edoti analo liti yá yofola ya abukalo mofuwo, loti auba iti lomuwato mofuiye.

²² Mofuito, uti eba ma huliya Gologota yalo ya fedae. (Huliya monawa ya atatina auba ne, loti molae.) ²³ Fedato, no waini nogi ido yá nowala huliya mulugi li maina itoti nanaiye, loti umafa, námiye. ²⁴ Yá yofolo hofae. Hofoti, ulalo owo yagunu noka hedoti hona moloti liyae.

²⁵ Hofō edabo hamena ya naini kiloku (9) ya yá yofolo hofō edabo ne. ²⁶ Ido halo molo edabo ha lufuwa ibo ya, Yuda wenina hiyabatina we wehudi ne, loto lufuwa ito molae. ²⁷ Ido hasuwala fibo we loiti emogi maina hofō betiyabo ma ya filiga onaleka ido ma ya filiga adawaleka ya yá yofolo hofō betiyae. [²⁸ Ido,

Emo ya ha holiti holiyámoti abo we yaidana oto ne, loti wa edabo ne, loto ha mono lufuwau (Ais 53:12) nebo ha yama ayalo ya iye.]

²⁹ Ido wenina uti loti emotina yasi ha nosámibo-
asámibo auba iti lomuti otina gima-gama i muti,
feto lomuwabo, Ake! Hemo fele huliyagi numuna
naba ya luko fulitoto fo hamena tili (3) hofa hu
fukanobo ne, loto lanibo we ³⁰ yá yofoloti lumuto
heimoka li nomuga wao, loti lomuwae. ³¹ Feto
lomuwato, ido ayaidana oti sokila hi muwabo we
hiyabatina wegí, lo molaibo ha api itibiyabo wegí
eimotinagu hamana hiti feto labo, Wenina eito
ya li nomudina wa-wa aiboma nefa, ido eimola
li nomuna wanowe, loto ya ogofuwámiye. ³² Ido
aya wewa Goti ilifi molaibo we Kilisto ya Isilaeli
wenina hiyabate we wehudima yá yofolo yati
lomageto watoma, holi hikito munune, loti lato,
ido we emogi maina yá yofolo hofa betiyabo yagi
ha nosámibo lomuiye.

Yesu fulibo ha

(Mt 27:45-56, Lu 23:44-49, Yo 19:28-30)

³³ Ena folilo 12 kiloku (12) yalomati u lunaga
tili kiloku (3) ya mikau-mikau muki ya midipu
imo wiye. ³⁴ Ido lunaga tili (3) kiloku yaloma
ya Yesukafo hai moloto libo, Eloí, Eloí, lama
sabaktani? loto hai moloto libo ha monawa ya
Gotine, Gotine, neidafaito fulo nedane? loto hai
moloto liye. ³⁵ Ido selo sinoi minabo wenina
hawa holiti feto labo, Holilo. Elaiya sula fiye, lato
³⁶ ido we makafo aloko oluloto uto idafa ho nokuti
noi yaidana hilibo ya lito no waini ekefa aibo yau
fito honofa osolo pito Yesu nanaiye, loto muto
feto lobibo, Onesa waita edalo. Elaiya loto wina
edageto lumunaife? Wa minokelo, loto lobiye.

³⁷ Feto lito, ido Yesukafo hai naba moloto wela mula hulito fuliye.

³⁸ Fulito, ya ayalo ya fele huliyagi numuna naba lulau ya wa edotanae, loti lafo-lafo naba diyabo ya yaleka atalalokati filiga-filiga fekalito waka lumibo ne. ³⁹ Ido himiwe Yesu nomunalo sinoi nebo we yakafo hai moloto fulibo monala wa edoto feto libo, Wewa ya moda ona Goti Hipala ne, loto liye.

⁴⁰ Yalo ya wenipa magi ya faiga minoti idafa wati holiti minae. Minagu yau Malia Madala numudoti wenagi, ido Yosefete Yemusi abalafote otinafo Maliagi, ido Salomegi ya minae. ⁴¹ Homu Yesu Galilika nebo hamenalo ya wenipawa ya ege moloti houba-naba o edato, ido wenipa ma abi loti emogi maina loti Yelusalemuka fedabo yamagi yalo minae.

*Yesu hono ula ya hefana haleku molo edabo ha
(Mt 27:57-61, Lu 23:50-55, Yo 19:38-42)*

⁴² Ena lunaga midipu inogolaito ya Sabati foli alili aito Yuda wenina Sabati foligunu wetina-idafa hofu hi molanabo hamenalo nenako, ⁴³ Yosefe Alimatea numudoti we Yuda wenina hiyabatina we kanisole minagu huliya nebo we eimola ya Goti wehudi weninala hiyaba o betibo hamenala ya hiyaba o minaibo wewa yakafo auba ito Pailati nedo uto Yesu hono ula ya numunabe? loto loga o edaiye. ⁴⁴ Loga o edaito, Pailatikafo libo, Moda fulitaife? loto hala loiti-loiti kito himiwe hiyabatina we, ano, loto ha fulo edaito holito aito feto loto loga o edaibo, Yesu ya moda fulitaife? lito, ⁴⁵ himiwe hiyabatina wekafo liwila oto lomuibo, Moda fulitaiye, lito Pailati

ya Yesu hono ula ya liyo, loto Yosefe lomuiye. ⁴⁶ Lomuito, Yosefe uto lafo-lafo hiyoba feke ma meina fito uto hono ula yá yofoloti lito lafo-lafogunu wase ito lito uto hefana lulau molaiye. Molo itoto, hefana fowena naba-naba ma hululu moloto lito loto oto, hefana lula welalo ma lotana iye. ⁴⁷ Lotana ito, Malia Madalakati wenate, Yosefe abalafo olafo Maliate ya molo edaibo eba ya wa minaiye.

16

Yesu fuliguti sinoibo ha

(Mt 28:1-8, Lu 24:1-12, Yo 20:1-10)

¹ Ena Sabati foliwa hulito ya Madalakati wena Maliate, Yemusi olafo Malia abalafole, Salomele ya uto Yesu hono ulalo ya yá nowala wili edanune, loti ladanuwa aibo idafa meina fiti ² leda Sadeku ho lido ya hefana lulau hono ula molagu ya unune, loti uwae. ³ Uti hanudo ya eimotina loyolalo-melo abo, Hemakafo ade li faka loto hefana naba hale welalo lotana itabo yama hululu molo ledanaiye? loti loyolalo-melo oti ⁴ wa faka loti hemo ya hefanawa naba-nabama ya hululu utaito wa edae. ⁵ Wa edoti hefana lulau yau yoti we hofawe ma ulalo owo hiyoba feke ito ya anawaleka amedoto nebo ya wa edoti holi biye.

⁶ Holi bito wewa yakafo feto lobibo, Holi holiyámilo. Hemotina ya Yesu Nasaletekati we yá yofolo hofu fuliyabo ya moni witala minae. Emo ya fuliguti hofa sinoitaibo ne. Meu ya minámito, molo edabo ebau ya walo. ⁷ Alo uti ege-ege moniyabo we lobiti ido Pita yagi ya feto lomuiilo,

Emo ya homu lobibo yaidana oto Galilika homu molo betito yalo ya wa edanigilae, loti lobilo, loto lobiye.

⁸ Feto lobito, wenipa utina ololo oti elegiti hefana lulauti feka uti oluloti uwae. Uti holi binako, hawa ya wenina lobiyámae.

*Malia Madala wena yakafo Yesu wa edaibo ha
(Mt 28:9-1 Yo 20:11-18)*

[⁹ Sadeku ho lido Yesu ya fuliguti hofa sinoito homu Malia Madala wena Satani himi-wela seweni (7) ya lula-halauti li fulo edoto idipi molaibo wenama nomunalo oloto pi muiye.

¹⁰ Oloto pi muito, emokafo uto homu maina mino-mino abo wenina lutina-hatinau hena naba-naba aito hufo nama o minado ya uto lobiye. ¹¹ Lobifa, Yesu hofawa neto Malia ya wa edaibo hala holiti ya holi hikito umámae.

*Yesukafo ege molaibo we loiti ma oloto pi bibo
ha
(Lu 24:13-35)*

¹² Aliga ege molabo we minaguti we loiti migu unigili moniyaido ya Yesu eito hilito nomudinalo oloto pito, ¹³ wa edoti wewa loiti ya liwila oti muki minado uti lobifa, hawa yagi lobiyabo holi hikito biyámae.

*Yesukafo ononalalo fulo betibo ha
(Mt 28:16-2 Lu 24:36-49, Yo 20:19-23, Ap 1:8)*

¹⁴ Aliga ya ege molabo we leweni (11) ya idafa no minado, Yesu ya nomudinalo oloto pito holi hikito umámoti ido fuliguti sinoibo wa edabo wenina ya lobiyabo hatina ya ilalu huti holi hikito biyámanako, yagunu hanu biye. ¹⁵ Hanu

bitoto, feto lobibo, Wenina muki mikau-mikau minadoka uti hane ukune dowā ya lobi-lobi alo. ¹⁶ Wenina ya holi hikito numuti mono noku inabo wenina ya li nomudina wanaibo ne. Feto feyanaifa, wenina holi hikito nomámanabo wenina ya lifima ha binaibo ne. ¹⁷ Ido holi hikito numunabo wenina ya Goti aubala idipibo mebe-maba ya biyageto aya weninawa ya weneloti Satani himiwela ya li fulo beti-beti anabo ne. Ido lowa-lawā ha hofawa ya lanabo ne. ¹⁸ Ido adinagunu hosofa aifa linabo ne. Ido hifena ya wenina hofa beti fulinaibo idafafena ya nanabo ya li nosámibo o betiyámanaibo ne. Ido adinakāfo idafa hiliyabo wenina ya utinalo linabo ya li faka lo betinaibo ne, loto lobiye.

¹⁹ Ena wenaba Yesu ya hawa lobi huloitaito Gotikafo ilimito okulumau yoito yalo Goti ana onaleka amedoto ne. ²⁰ Neto, ena ege-ege moniyabo we ya uti mikau-mikau hawa ukuwa dowā lo oloto molomo uwato, Wenabakafo adina li faka loto aubala bito wenina muki ya hane ukune ya ona ne, loti holinigilae, loto aubala idip-ibo idafa ya li oloto pito idipi-idipi aiye. Modae.

Goti Ukuwala Hala
The New Testament in the Lambau Dialect of the
Siane Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Siane-Lambau long
Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siane-Lambau (Siane)

Dialect: Lambau

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

293a493a-a8ae-5f22-be32-d1a5995e2a0e